

BERGROLLET

PERSONALTIDNING FÖR CVA-UHF

Nr 2 1963 • Årgång 14

OMSLAGSBILDEN:

CVA-flickorna Inga-Lill Eriksson,
Hjördis Rydström och Ingrid Petersson
är kvinnlig fägring i CVA-fägring.

BERGTROLLET

Personaltidning för Centrala Flygverkstaden och
FF Underhållsavdelning Förrådsbyrån, Arboga.

Ansvarig utgivare:

CCVA flygdir **A Högfeldt**

Redaktör:

John Eklöf

Redaktionskommitté:

Gunnel Rydeborg, Jan Fränlund, Carl-
Rickard Ekblad, Thure Hjorth och
Carl-Hugo Dahlström

Bergtrollets

NYA GIV

Bergtrollets redaktion i arbete. Fr. v. red. John Eklöf, Jan Frånlund, Carl-Rickard Ekblad, ansvarige utgivaren CCVA A. Högfeldt, Gunnel Rydeborg och Thure Hjorth. Tomgluggen mellan Ekblad och Hjorth vill markera att en redaktionsmedlem saknas på bilden. Carl Hugo Dahlström, UHF, kunde ej vara med vid fototillfället.

Personaltidningen Bergtrollet tillkom 1950 med Arne Boström, Carl Hugo Dahlström och Bo Engström som initiativtagare. Då Boström 1952 slutade vid CVA övertogs ansvaret för Bergtrollets utgivning av John Eklöf, som ett självpåtaget fritidsuppdrag utan ersättning.

CVM personaltidning Profilen har kommit till på i stort sett samma grunder.

Utvecklingen har alltmer gått mot att företagen själva bekostar utgivning-

en av personaltidningar. Nu är CVA — liksom CVM — i den lyckliga belägenheten att vi genom medel anvisade av FF kan bekosta utgivningen av vår personaltidning. Bergtrollet kommer sålunda att fr. o. m. detta nummer utan kostnad tillställas alla anställda vid CVA, UHF och FF/DC. Det har ansetts lämpligast att sända tidningen per post till bostadsadressen. Vidare har bestämts att det redaktionella arbetet med tidningen skall utföras på arbetstid.

CVV, som tidigare saknat personaltidning, har nu beslutat utge en tidning.

Jag hoppas att det stora intresse, som alltid visats Bergtrollet, skall hålla i sig även nu, då Bergtrollet delas ut gratis.

Ny chef för UHD

Överingenjör Jan-Olof Arman utnämndes till chef för Kungl flygförvaltningens underhållsavdelnings driftbyrå den 1.2.1963. Överingenjör Arman som tidigare tjänstgjort som flottiljingenjör på F5 och F-11 kom närmast från flygplanbyrån där han verkat som chef för flygplansektionen.

Hänt se'n sist

Ur chefens dagbok

Eleverna stortrivs i yrkesskolans nya lokaler. Bilden visar den väl utrustade maskinsalen.

● T I

Kameraverkstaden har fått nya arbetsbänkar samt snyggats upp så att renlighetskraven kan uppfyllas.

Elverkstaden får samma "ansiktslyftning" som kameraverkstaden.

● T II

I och med att yrkesskolan fått sin nybyggnad färdig, har motorverkstaden fått tillbaka sitt utlånade utrymme.

● T IV

Byggnadsarbetena för det rena utrymmet i T IV för rb 324 (Sidewinder) underhåll har påbörjats. I början av 1964 skall lokalerna vara "inflyttningsklara".

Längs förbindelsetunneln kommer en vägg att uppföras mot T IV.

● Ammunitionsverkstäder

Ammunitionsverkstaden för rb 324 förses för närvarande med värme och sanitära utrustningar.

Ytterligare en ammunitionsverkstad och ett förråd skall uppföras inom den närmaste framtiden.

● Materiallaboratorium

Lokalerna har renoverats med bl. a. ny golvbeläggning och nya bänkar och bord i mekaniska avdelningen.

En ny dragprovsmaskin för gummi har anskaffats.

● UHF kallförråd

Förrådet är färdigt.

● Åsby gård

Den 1 april var utrymmena programenligt färdiga. Deltagarna i de kurser, som hittills hållits på Åsby, har bekräftat att miljön och lokalerna passar utmärkt.

● Redovisning

Som en följd av FATU-utredningen, enligt vilken viss försöksverksamhet på redovisningsområdet skall ske vid CVA, är kostnadsbokföringen fr. o. m. den 1

juli 1963 så anordnad, att CVA efterkalkyler i princip skall ge uttryck för den verkliga kostnaden för underhållsverksamheten. Här ingår således numera även kapitalränta, pensions- och personalförsäkringskostnader, fordonsskatt, brandförsäkring, tjänstebrevsrätt m. m.

● Nya elever och lärare på yrkesskolan

Vi har testat 57 pojkar för inträde vid skolan (17/5, 20/5, 21/5). De nya eleverna — 30 st — togs in den 2/9 1963, samma dag som den nya yrkesskolan togs i bruk i full omfattning.

Inför denna och följande terminers ökade belastning har antalet yrkeslärare utökats med två nyanställda: Roland Isaksson på teleavd. och Karl Otto Kvick på mekaniska avd.

● Studieresan

Klass II har haft sin årligen återkommande studieresa till bl. a. Norrköping, Göteborg och Trollhättan varvid

Nefa radiofabrik, Koppartrans raffinaderi och Svenska Flygmotors anläggningar besöktes. Mer därom på annan plats i tidningen.

● Kurs i mätteknik

Kurs har hållits i mätteknik med oscilloskop på Asby gård under tiden 4—20 juni 1963.

Kursen hölls på engelska av tre lärare, Mr Ted Marguerit, Mr John Tompson och Mr Derek Philpott, från Tektronix, Guernsey, England.

Kursens målsättning var utbildning i användning och kalibrering av oscilloskop samt träning i teknisk engelska.

● Filmproduktion

Filmen är ett utmärkt hjälpmedel vid instruktion av större eller svårare arbeten. CVA har därför låtit producera några instruktionsfilmer på senare tid. F.n. pågår inspelning av två filmer "Vägledararbeten" och "Transportabla materielskydd". Samtliga är 16 mm ljudfilmer i färg. Även svensk ljudsättning av utländsk film av speciellt intresse har CVA låtit göra.

● Flygfrakttransporter

Under 3 veckor i augusti utfördes flygtransporter av materiel från UHF och CVA till ett antal flottiljer i Mellansverige. Det var ett flygplan av det canadensiska fabrikkatet Caribou eller flygvapnets beteckning Tp 55 som användes.

Flygplanet är tvåmotorigt propellerplan. Vardera motorn har en effekt av 1450 hk och det ger planet en marschhastighet på 240 km/tim. I det 20 m³ stora lastutrymmet går det att lasta 3,5 ton. Det är ett s. k. STOL-plan (STOL = short take-off and landing = kort start- och landningssträcka) och behöver inte större utrymme än 220 m för start och landing.

Flygvapnet har hyrt planet på prov under 14 månader för att bilda sig en uppfattning om det. Även armén är medintressent i förhyrningen och planet har varit i användning för fallskärmsjägarna.

Under transportförsöken vid CVA har besättningen utgjorts av kapten Arne Lindahl och flygtekniker Per Lundström, båda från F7 i Sätenäs, där planet är stationerat.

● Flygvapenövning

I månadskiftet september—oktober är det dags för flygvapenövning igen. Flygledningen har kallat en hel del personal från CVA att medverka genom att ingå i övningsledning och deltagande förband.

● Skyddsträff

Fredagen den 19 april var samtliga skyddsombud och arbetsledare vid CVA och UHF inbjudna till en skyddsträff

Dr Bergqvists läkarhänder "känner av" en skyddssko. Janne Andersson väntar på utlåtandet, skyddsing Liefvendahl diskuterar stövelproblemet med övering Larsson. Sune Forsander mellan dem samt Harry Lövkvist och Bertil Lönn lyssnar intresserat

på Folkets hus rotunda. Cirka 40 deltagare räknades in trots den vackra vårvällen.

CCVA inledde med att, som ordförande i Försvarets Centrala Arbetarskyddsnämnd (FCAN), ge en redogörelse för nämndens organisation och arbetsuppgifter. Han beskrev den kursverksamhet i vilken också CVA-anställda vid olika tillfällen deltagit.

CVA anvisningsläkare med. dr G. Bergqvist höll föredrag om allergi och beskrev uppkomsten av och orsakssam-

manhngen till överkänslighet mot vissa ämnen. Han framhöll svårigheten att medicinskt häva en ådragen överkänslighet och angav som enda utväg att den som är överkänslig, för att helt bli befriad från besvären, placeras på sådana arbeten, där kontakt med det som orsakat besvären inte förekommer.

Några arbetarskyddsfilmer visades varpå följde en två timmars diskussion, där verkstadsledningen fick många frågor att besvara. Stämningen var god och inläggen präglades av saklighet.

Gästboken

15 mars

Förrådsförvaltar kursen besökte CVA under förvaltare B. Haglunds ledning.

3 april

Socialinspektör fru Berglin inspekterade och gav råd.

Öv Silvén besökte CVA.

8 april

HTL, Örebro, gjorde sitt sedvanliga studiebesök.

9 april

Generaldirektör G. Svärd, Försvarets Fabriksstyrelse, tillsammans med avdelningschef P. Jurander besåg CVA.

6 maj

Första omgången i kursen för Hund-, brand- och räddningstjänst startade sin utbildning vid CVA.

10 juni

Flygöverdirektör B. Westergård be-

sökte CCVA samt träffade dessutom hemmavarande civilmilitärer.

19 juni

Blivande bitr. flygattachén i Washington, kapten B. A. Deshayes, gjorde ett kontaktbesök.

27 juni

Lokalpressen orienterades på plats om byggnationer m. m.

2 juli

Flygingenjöraspiranterna samt teknolog Inger-Lena Hulberg började sin utbildning.

3 juli

Kontaktbesök av rådman Lindheimer.

12 aug.

Landstingets sjukhusdirektion i Köping orienterades om CVA samt besåg anläggningarna.

Kungl. Hallands flygkår, F14

– ett modernt skolförband

Av flyging. 1 gr. TAGE HEDBERG

F 14, en tillbakablick

Det är nu snart två decennier sedan Kungl Hallands flygflottilj officiellt startade sin verksamhet i Halmstad. Lördagen den 1/7 1944 landade dåvarande överstelöjtnanten Christian Nilsson efter en soloflygning med SK 12 från Barkarby på Halmstads flygfält och mottog i sin egenskap av chef för F 14 flottiljens personal. Några dagar senare den 6/7 gick flaggan i topp för första gången på F 14 framför flottiljens provisoriska kanslibyggnad, som utgjordes av Sventorps gård, och därmed var Hallands flygflottilj invigd. Mycket var provisoriskt i början och personalstyrkan bestod av endast 4 off, 6 uoff och ett 30-tal manskap. Då den första vplkontingenten på 144 man ryckte in den 26/9 1944, måste måltiderna till att börja med utspisas i tält, där elektriskt ljus hade dragits in och maten lagades i ett provisoriskt uppslaget skjul. Snart nog stod dock köksinrättning och marketenteri fullt klara och personalen kunde på allvar börja trivas i de trevliga och moderna förlägningsutrymmena uppe i skogen på Galgberget norr om staden. Mellan Galgberget och Nyårsåsen i fjärran utbreder sig Mickedalaslätten, vilken tjänstgör som flygfält och nedanför berget utmed fältkanten ligger hangarer och flygverkstad m. m.

Flygverksamheten började på allvar efter den 1 maj 1945, då två flygande divisioner B 18 B voro fullt fixa och färdiga. 1953 kom fpl J 28-Vampire till F 14 och efterföljdes hösten 1957 av fpl A 32-Lansen. På allvar kom dock icke flygningarna igång med detta flygplan förrän efter slutad omskolning i början av 1958. I början av Vampireperioden blev översten Chr. Nilsson brigadgeneral i det Etiopiska flygvapnet och efterträdades som chef av översten B. G. Lindgren, tidigare stabschef vid Tekniska inspektionen i flygledning.

Ar av intensiv flygverksamhet runno förbi. De moderna jetplanen krävde allt längre start- och landningsbanor. Flygbullret över Halmstad blev allt mer enerverande för stadens civila invånare och många klagovisor framfördes i tidningarnas insändarspalter. Så kom då 1958 års försvarsbeslut enl vilket Hal-

lands flygflottilj skulle läggas ned och dess uppgifter som attackförband förflyttas till F 15, Söderhamn.

För många av F 14-personalen kom beslutet om indragning av flottiljen som en chock. Man hade trivts utmärkt på F 14, med Halmstad och dess omgivelningar, och många voro väl de, som hade skaffat sig egna villor och rotat sig så fast, att de högst ogärna ville flytta till annan ort. Men ett riksdagsbeslut måste lojalt följas och under en påfrestande övergångsperiod flyttades personalen efter hand över till andra förband. Ett mindre antal befattningshavare fick dock möjlighet att stanna kvar vid F 14, som fr. o. m. den 1/10 1961 skulle omorganiseras till flygkår och utbildningsanstalt för hela flygvapnets marktjänst.

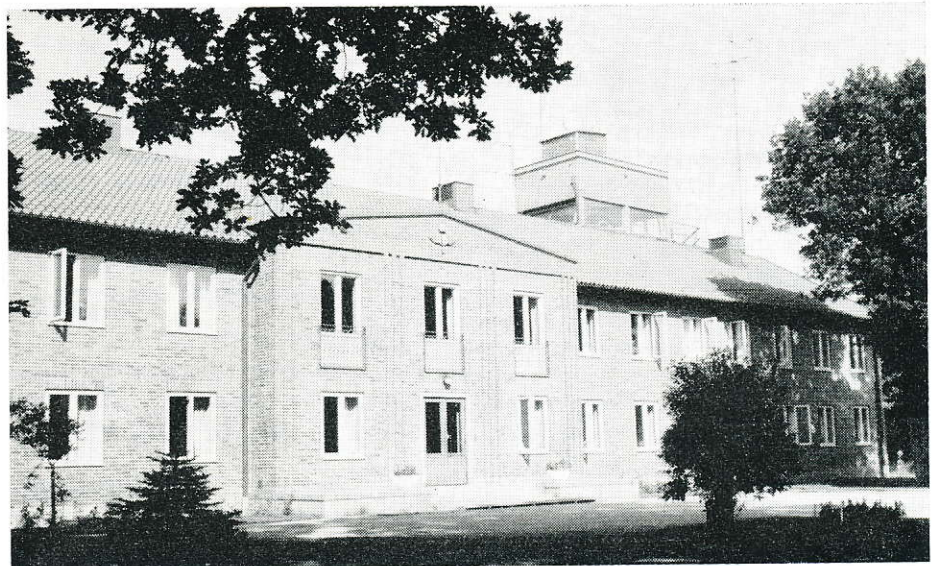
I juli 1961 försvann den sista Lanser från F 14 och torsdagen den 10/8 var det dags för eskaderchefen general Björn Bjuggren och flottiljchefen överste Lindgren att avtacka den kvarvarande delen av F 14-personalen. Nu hade ljudet av tjutande jetplan tystnat och många Halmstadbor kunde draga en lättnadens suck. Måndagen den 14/8 övertog tillträdande kårchefen överste F. G. A. Ripa befälet över F 14 och den 1 oktober upphörde Kungl Hallands flygflottilj och gick därmed definitivt till historien.

F 14 blir flygkår

Den statliga lokaliseringsutredningen föreslog i slutet på 1958 i samband med indragningen av Hallands flygflottilj att samtliga skolor vid Flygvapnets centrala skolor (FCS) i Västerås skulle förläggas till Halmstad. Detta blev även riksdagens beslut och omorganisationen var fullt färdig vid årsskiftet 1962/1963 från vilket datum FCS upphörde och istället ersattes med Hallands flygkår.

Redan 1/10 1960 flyttades trupputbildarskolan ned till F 14 och omdöptes i samband därmed efter viss omorganisation till Flygvapnets markstridsskola (FMS). Samma datum året därpå var det flygvapnets signalskolas (FSS) tur och efter utbildningsårets slut sommaren 1962 voro ombyggnadsarbetena så långt komna att F 14 kunde taga emot även den tredje och sista skolan, flygvapnets tekniska skola (FTS). Utöver dessa skolor omfattar kåren även ett specialkompani, en musikkår samt en kårstab med sedvanliga underavdelningar. Vid F 14 förekommer även viss flygtjänst, vilket icke var fallet vid FCS.

Ombyggnadsarbetena vid F 14 har varit omfattande och uppgått till 3–4 miljoner kronor, men dessa kostnader har uppvägs av att statsverket tillförts inkomster i samband med avvecklingen av FCS i Västerås. Ändamålsenliga

Kanslihuset ligger vackert inbäddat i grönskan på Galgberget.

Överste Folke Ripa, chefen för F 14.

och trivsamma lektionsutrymmen finnas nu anordnade i förutvarande förläggningsskaser, förråd, flygverkstad och en av hangarerna. Några nya byggnader med undantag av en gymnastiksal har icke uppförts, utan man har endast utfört invändiga ändringsarbeten i befintliga byggnader.

Halmstadsplaceringen har medfört uppenbara fördelar i jämförelse med förläggningen i Västerås, där lokalerna voro gamla och i förhållandevis dåligt skick. Ur utbildningssynpunkt erbjuder även klimatet gynnsammare förhållanden — speciellt för markstridsskolan med dess många utomhusövningar — och utvecklingsmöjligheterna äro stora, när det gäller utbyggnaden av olika slag av utbildningsanordningar. Tillgång till flygfält har även stor betydelse för utbildningen såväl vid signalskolan som vid tekniska skolan, där man med vissa mellanrum måste låna flygplan av olika slag.

Kårchefen, överste Folke Ripa, var tidigare chef för FCS i Västerås och kontinuiteten på chefsposten har betytt mycket för den smidighet och snabba effektivitet med vilken omorganisationen av F 14 har kunnat genomföras. Inget avbrott i utbildningen har behövt göras och nya kurser har startat nästan omedelbart efter det att skolorna flyttat ned till Halmstad. Det har naturligtvis varit en ansträngande tid för icke minst skolchefer och lärare, som utöver sina ordinarie arbetsuppgifter haft många planerings- installations- och anläggningsproblem att brottas med. I dagens läge har man dock kommit väl tillrätta och man kan nu i mera lugn och ro ägna sig åt det egentliga utbildningsarbetet och dess effektivisering. Låt oss nu närmare se på utbildningsverksamheten vid de olika skolorna.

Flygvapnets markstridsskola, FMS

När man strövar omkring inom F 14 förläggningsområde, påminnes man ofta om verksamheten vid markstridsskolan. Än träffar man på olika slag av övningsbanor för handgranatkastning, stridsflyttning m. m. eller möter man någon trupp iklädd flygvapnets gröna markstridsuniform på väg till skjutbanan eller övande exercis. FMS omfattar numera icke endast markstridsutbildning utan även basförsvarkurser för olika befälskategorier vid flygbas samt specialkurser för basläkare, verkskyddsledare, skyddstekniker, radiakassistenter m. m. Andra viktiga kurser äro fredsutbildning av flottiljpoliser samt repetitions- och kompletteringskurser för uoff och underbefäl. Alla kadetter samt blivande flygtekniker och hjälptekniker får sin grundläggande markstridsutbildning vid FMS.

För närvarande utbildas vid FMS c:a 700 elever per år fördelade på ett 30-tal kurser av varierande längd. Skolan, vars chef är major Sten Dalborg, är organiserad på stab med adjutant och fyra skolavdelningar med följande specialområden: flygbasförsvaret, skyddstjänst, markförsvarsutbildning för befäl och slutligen markförsvarsutbildning för vpl m. fl. Huvuddelen av den senare utbildningen omfattar specialutbildning av vpl, som avses att placeras som vaktmanskap på friliggande bevakningsobjekt. Här gnuggas 86 vpl sex månader i taget i två omgångar per utbildningsår.

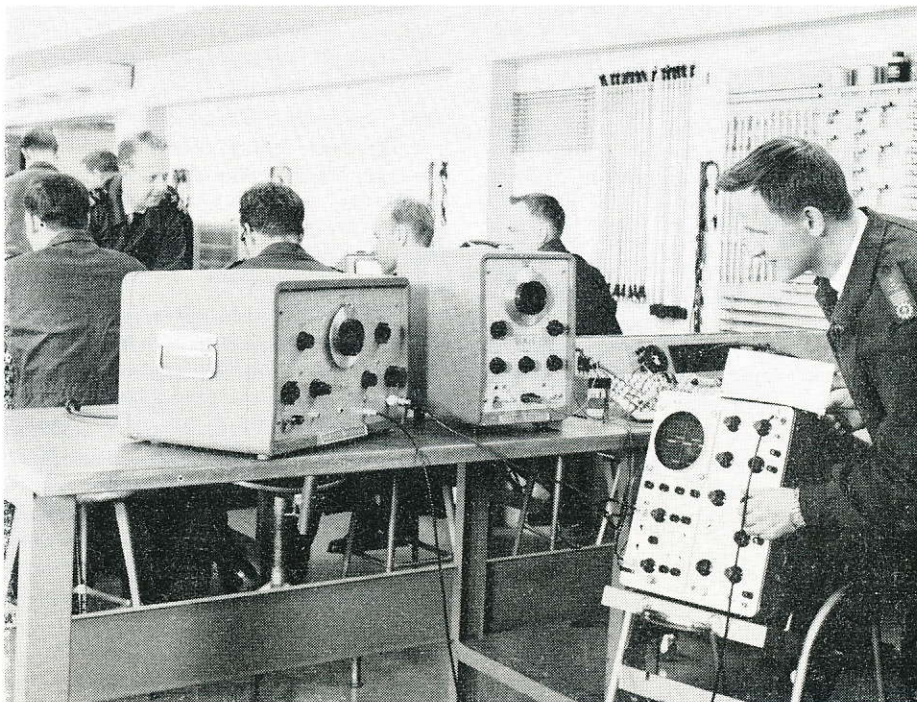
De längsta kurserna (årskurserna) vid skolan äro korprals- och furirskolan, där man utbildar de trupputbildare,

som sedermera skall taga hand om de värnpliktigas utbildning vid flottiljernas specialkompanier. Till de mera avancerade kurserna hör underofficersutbildningen (7 mån). Denna syftar till att ge eleverna god förmåga att föra befäl över skyddskompani vid försvar av flygbas samt att leda utbildningen i markstridstjänst inom plutons ram. Vidare bibringas eleverna sådana kunskaper i stabs- och förvaltningstjänst, att de kunna tjänstgöra som stabsuoff vid basförband och sektorledning.

Särskilda lektionssalar har iordningställt med modeller av stridsterräng och försvarsnästen, där man kan teoretiskt diskutera och spela igenom vissa övningar, innan man omsätter det hela praktiskt i verklig övningsterräng. En mycket intressant och instruktiv utställning har anordnats för undervisning i ABC-krigföring och med dennas hjälp kan man på ett mycket instruktivt och tidsbesparande sätt lära ut detta viktiga specialområde, som har fått alltmer ökad betydelse i modern krigföring. Vissa lärare är specialiserade inom områden såsom radiakutbildning, bakteriologisk krigföring m. m. och följer noga med alla nyheter inom dessa områden. Specialkompendier utarbetas och hålls ständigt aktuella.

Huvuddelen av den myckna materiel, som erfordras i samband med utbildningen, tillverkas inom skolans ram i särskilda verkstadslokaler, där man kan både svara, svetsa, måla och sprutlackera samt har ett eget plåslageri.

Ärligen återkommer en mycket stor och uppskattad gruppfälttävlan med deltagare från FV samtliga förband och

Elever i elektromästarkursen övar mätteknik i FTS mätlaboratorium.

med CF 14 som överledare. Tävlan, som egentligen utgör en utbildningskontroll av vpl, anordnas i FMS regi och omfattar icke mindre än 12 grenar. Vid vpl-utbildningen på förband har det stor betydelse, att befäl och lärare är av god kvalitet och har en bra utbildning bakom sig. Då finns förutsättningar för befälet att skapa förtroende hos de vpl och grundlägga en positiv inställning till försvaret och medverka till försvarsviljan. Utbildningen vid markstridsskolan har icke minst i detta avseende en stor och ansvarsfull uppgift att fylla.

Flygvapnets signalskola, FSS

Det är av stor betydelse att signaltjänsten kan fungera snabbt och tillförlitligt inom all militär verksamhet. Inget försvar kan verka utan signalförbindelser och härför krävs både dugligt och välutbildat folk. Vid flygvapnets signalskola sker denna viktiga del av flygvapnets utbildning. Den första signalutbildningen i flygvapnets regi ägde rum vid F 1 i Västerås 1936 under relativt primitiva förhållanden. Dätidens utbildning i semaforering och blink har sedan länge försvunnit och dagens signalskola är modern i alla avseenden.

Chef för signalskolan är major Gösta Wigart, som tidigare tillhört F 14 i många år och var en av dem, som enligt egen önskan fick stanna kvar i Halmstad. Skolan, som är den minsta av de tre, är för närvarande organiserad på stab med adjutant och två skolavdelningar. Vid skolavdelningarna utbildas stamanställda signalister i en korpralskola och en furirskola. Båda kurserna äro 1-åriga med 20—30 elever i vardera kursen. Vidare utbildas vpl telefonister och fjärrskriftexpeditörer i fyra omgångar per år med c:a 55 man i varje omgång samt chefstelefonister i två omgångar med 20 man i varje. Utöver skolavdelningarna finnes även en utbildningsmtrlsektion, en materielsektion samt en amatörradiostation. SL6BH. Den senare är mycket populär bland de äldre eleverna och är i flitig användning. Till signalskolan förlägges vidare uoffkurser och signalofficerskurser allt efter behov.

Utbildningen vid skolan omfattar främst yrkesämnen såsom elektroteknik, telegrafering, växeltjänst, telefonering och fjärrskrift men även markstridstjänst och allmänbildande ämnen såsom modersmålet, engelska, historia, matematik m. m. förekommer på schemat.

Skolan förfogar över moderna lektionssalar för telegrafering och telefonering, som är försedda med särskilda kontrollbord och bandspelare för effektiv övervakning av elevernas övningar. En särskild lektionssal är inredd med växlar, kopplingsplintar och stativ från golv till tak och man har möjlighet att

anordna verklighetstroga övningar i allt vad som gäller signaltjänsten vid en flygbas. En basspelssal, där man teoretiskt skall kunna föröva sambandstjänsten vid flygbaser håller även på att iordningställas. En driftingenjör har hand om utbildningen i elektroteknik, eleverna är mycket intresserade av laborationerna på skolans mätlaboratorium och i radiomaterielutbildningssalen får de praktiskt pröva sina färdigheter i felsökning på olika slag av radiostationer. Ett stort antal transportabla markradiostationer, basradio, trådsignalbilar, fjärrskriftapparater m. m. kräver mycket underhållsarbete och för detta ändamål finns det en särskild materiellavdelning med serviceverkstad, som förestås av en elektromästare. Kort sagt, signalskolan av idag har alla resurser för att bedriva en effektiv utbildning inom allt som gäller signaltjänsten vid flygvapnet.

Signalistens uppgift vid en flottilj är att tjänstgöra vid signalexpedition, fjärrskrift-, radio- och pejlstationer. Han skall även kunna leda byggandet av trådförbindelser och svara för uppkopplingen av förbindelser vid telefonstationer. Vid FSS får han en grundlig utbildning i allt detta och har även möjlighet att där avlägga prov för civilt radiotelegrafistcertifikat.

Flygvapnets tekniska skola, FTS

Flygvapnets tekniska skola startade sin verksamhet i Västerås 1944 och omfattade till att börja med endast mästarkurser samt kompletteringskurser för eltekniker (omskolningskurser för f. d. signalister och instrumentmekaniker). Efterhand som den tekniska utvecklingen gick framåt med stormsteg och flygmaterielen blev alltmer komplicerad, så uppstod ett behov av en för flygvapnet tillrättalagd teknisk grundutbildning av de blivande flygteknikerna. Flertalet av dem, som söker anställning som hjälptekniker och extra tekniker, har tidigare genomgått yrkesskola, men denna räcker som regel icke till som teknisk grund för vidareutbildning på flygvapnets tekniskt avancerade flyg- och markmateriel.

Chef för tekniska skolan är flygdirrektör N.-P. Thelander och till sitt förfogande har han en assistent (flygingenjör) som tillika är karingenjör. Skolan är organiserad på stab med adjutant (kapten) samt en skolavdelning och en maskinverkstad. Skolavdelningen är i sin tur uppdelad på centralsektion, flygplansektion, vapensektion, elektro-sektion och en markutbildningsgrupp. Grundteoriutbildningen ombesörjes av vid centralsektionen placerade lärare under det att den yrkestekniskt tillämpade undervisningen omhänderhas av lärare och instruktörer vid respektive facksektioner.

Vpl deltagande i terränghinderlöpning vid årets gruppfalttävlan.

Vid tekniska skolan utbildas i dagsläget årligen c:a 50 mästarelever och c:a 165 blivande flygtekniker, varav ett 130-tal inom yrkesgrenen elektro, men relevantalet beräknas ytterligare öka i framtiden. Sedan utbildningsåret 1962/1963 får flygplan- och vapentechniker samma grundutbildning i en gemensam teknikerkurs, men än så länge är utbildningen helt differentierad på mästarkurserna. Verksamheten vid FTS omfattar även en centraliserad yrkesutbildning för vissa vpl vapenmekaniker i två omgångar, förberedande elmästar- och elteknikerkurser samt fr. o. m. 1963 en kurs för flygingenjöraspiranter i marktjänst.

Det bör särskilt framhållas, att utbildningen vid FTS har karaktären av en teknisk grundutbildning. Visserligen användes vid undervisningen modern och representativ flyg- och markmateriel som tillämpningsobjekt, men en teknikerlev som lämnar skolan måste efter teknikerkursens slut typutbildas på den materiel, som han i fortsättningen skall arbeta med. Vid FTS har han endast erhållit den grund som erfordras för att han snabbt och effektivt skall kunna göra detta. Tyvärr har kravet och behovet av en omfattande grundutbildning medfört, att många tekniker efter genomgången kurs slutat sin anställning vid flygvapnet och sökt sig ett civilt arbete med bättre betalt och snabbare karriärmöjlighet. Speciellt har detta varit fallet beträffande elteknikerna, emedan bristen på välutbildad teleteknisk personal varit mycket stor på den civila sektorn. De civila yrkesskolorna har emellertid nu börjat kom-

Morgonstund har guld i mun?

Det är konstaterat att sömnen har en vederkvickande verkan. Under en tredjedel av vårt liv ligger vi försänkta i sömn, men problemet med växlingen från sovande till vaket tillstånd är onekligen inte löst ännu.

Vi människor kan indelas i två grupper: den morgonpigga och den morgontrötta. En morgontrött man har stora möjligheter att bli väckt med kaffe på sängen av sin pigga fru, som varit uppe i ottan, och det lär också finnas fruar som blivit väckta av brickbärande Higgins-män — som kanske t. o. m. varit på benen sedan föregående morgon...

Vad händer nu om det skulle vara så olyckligt att båda parterna är lika morgontrötta? För det första blir det aldrig något morgonkaffe och för det andra kommer man aldrig i tid till

ma i fatt utvecklingen och vissa tecken tyder på, att man börjar närma sig ett jämviktsläge, som troligen kommer att medföra betydligt färre avgångar bland teknikerna än vad som hittills varit fallet.

För närvarande pågår en utredning inom flygledningen, som syftar till en omläggning av tekniker- och mästarutbildningen vid FTS. Innevarande utbildningsår har teknikerkurserna på försök minskats ned till c:a 5 månader men beräknas trots detta ge tillräckliga grundkunskaper för de tekniker, som skola syssla med mera rutinmässiga arbetsuppgifter ute på förbanden. För de flygtekniker, som behöver mer teoretisk underbyggnad och dem som avser söka mästarutbildning, kommer det senare att anordnas särskilda påbyggnadskurser.

FTS har liksom de bägge andra F14-skolorna kommit i åtnjutande av trevliga lektionssalar och verkstadsutrymmen även om en viss trångboddhet redan börjat göra sig gällande. Som uppställningsplats för flygplanen användes hallen i f. d. flygverkstaden, där även flygplansektionen har sina lektionssalar. Vapensektionen håller till i en av hangarernas expeditiionsbyggnad och elektro-sektionens lektionssalar, mätlaboratorium, servoverkstad och radioverkstad m. m. har inrymts i f. d. flygförrådet. Eleverna har tillgång till trevliga dagrum, där de kunna uppehålla sig på rasterna och omväxlingen mellan teori-lektioner och praktiska övningar gör, att skolarbetet aldrig blir enformigt. Kurserna äro dock krävande och en elev, som efter utbildningens slut kan visa upp ett bra betyg, har säkerligen fått lägga ned mycket studiearbete på sin fritid och hållit flitens lampa tänd långt fram på kvällarna.

— // —

jobbet, där oförskämda morgonpigga vänner riktigt brinner av iver att få ge mer eller mindre goda råd.

De vanligaste råden man får är: "Ställ klockan på en plåtbricka" eller "ställ klockan på ett par plåtbrickor och garnera med järnskröt!" — Detta är åtgärder med ringa effekt. När man väl hittat klockan i skrotupplaget och stängt av den, är man snart på örat igen. — "Försök att komma över en urmakeraffär billigt och ställ alla klockorna med fem minuters mellanrum!" Men så stor lägenhet har man ju inte — och vilken örvärk av alla urverk. Ett annat snillrikt råd är den à la herr Gamlin uppgillrade vattenhinken, som halvt ska dränka den sovande när klockan ringer. Detta kan i princip praktiseras genom en tältsemester i gamla Svedala men är nog inget att rekommendera för året-runt-bruk. Skillnaden är också att man då ÄR vaknen — man har som sagt semester!

Man kan tydligen också sova i korsdrag med dörrar och fönster vidöppna samt vakna i ottan av frossbrytningar när täcket seglar ut genom fönstret. Huuaa! — Att suggerera sig till tron att varje morgon är söndagsmorgon lär också inverka, men gör det den som kan.

När nu inget av dessa råd hjälper, måste man tydligen redan på kvällen lägga på ett kol extra för att komma i säng. Här några samlade exempel på råd som "flutit" in från morgonpigga: "Drick aldrig kaffe" kontra "Drick ett par koppar starkt kaffe före läggsdags!?" — "Drick varm, kall, söt, sur, lång eller skum mjölk! — Drick malörtste, rönnbärssaft, honungsvatten eller lingondricka! — Tag ett, två, tre (fyra feemtoon...etc.) glas vin..."

Vilka optimister! Det är ju inte nödvändigt att medvetet ordna så att man behöver kliva upp miss i nassa.

Man bör vidare undvika att se på TV; det kan komma en utan-streck-debatt med Tingsten och Pethrus. Inte läsa böcker — undantag Svea Rikes Lag, telefonkataloger och liknande. Inte äta, sjunga, skratta, gråta eller prata och att kyssas godnatt kan lätt sluta med att man inte kommer till jobbet förrän efter lunch — motsatsen lär dock också förekomma — sägs det.

Här syns hur många "goda" råd stackars medfött morgontrötta personer får; råd som helt skulle förstöra de kvällar, som är höjdpunkten för stressade, dubbelarbetande människor!!

(Gäsp!)

Tänk ändå vad tiden går, klockan är redan halv sju!

Ja, då får man tacka "Old Jim" för att man i alla fall kommer i tid till

Den morgontrötta tecknad av författarinnan.

jobbet IDAG. — Man kanske t. o. m. skulle skriva litet oftare åt det Trollet...

Go'kväll

4M, Fötter, fotbesvär och fotvård

Vi lever i en tid med många tekniska hjälpmedel och stödjepunkter i vårt dagliga liv. Och ändå — vi blir lätt trötta och dras med småkrämpor, inte minst i fötterna. Handen på hjärtat — tar vi hellre en biltur än en stärkande skogs promenad?

I 4M-kampanjen har utgivits en skrift "Fötter, fotbesvär och fotvård" av Ingelmark-Lindström, som behandlar dessa så vanliga besvär, och vi får lära oss, att de i många fall kan förebyggas. Boken ger en klar bild av fötternas byggnad och funktion. Utifrån detta klarlägges hur skorna bör vara utformade för att rätt skydda fötterna, ge stöd och samtidigt medge fotmuskulaturens normala arbete. I detta sammanhang varnas för tåsmala skor till vardagsbruk. Samtidigt får vi veta, att träskor är nyttigt att använda, men man bör växla mellan dessa och läderskor för att foten skall få en allsidig gymnastik i så stor omfattning som är möjligt i skor. Flera sidor ägnas åt plattfothet, som i många fall kan avhjälpas med fotgymnastik. Rörelseprogrammet är väl utformat med goda illustrationer. Fem minuters fotgymnastik varje dag kan förebygga felställning och överansträngning av fötterna. Promenader och dagligt skobyte tillrådes liksom en noggrann fothygien. Boken, som är klart och överskådligt skriven, väcker intresse och kan varmt rekommenderas.

Refererad bok: Bo E. Ingelmark och Marta Lindström, Fötter, fotbesvär och fotvård.

Stina Hambrn

När Chefen fyllde 50

"- det jag har fått här i kväll blir aldrig utslitet"

Den blev inte lik alla andra femtioårsfester — festen på Mässen för Anders Högfeldt.

Det låg någonting av uppgörelse i luften. Flygdir. Anders Högfeldt var tämligen ny som chef för CVA, men ändå gammal i gården. Under sina år som överingenjör hade han lärt sig känna verkstadsfolk och organisationer väl. Alla dessa kände honom också väl som överingenjör, men inte som chef. Nu efter två år visste man vad han gick för som chef, men chefen visste nog inte riktigt hur man uppskattade honom som ledare. Nu fick han veta det. I ett rättfram och ärligt språk. Här lämnades klara besked, att man var mer än nöjd med sin nya chef. Det var för Anders Högfeldt en enbart angenäm uppgörelse, men också inspirerande i fortsatt värv.

Övering. Lars-Harry Larsson mötte Anders Högfeldt och fru med blommor.

— Vi är glada att ni kunde komma hit, sade Lars-Harry Larsson i sitt välkomsttal, men vi är samtidigt ledsna över att utrymmet inte räcker till. Vi skulle ha velat bjuda hit alla dina många vänner.

Övering. Nils Akerblom pekade på att det ej var att ta miste på den spontanitet som präglat alla hyllningar för Anders Högfeldt.

— Vi i, vid och runt CVA har samlat för att hylla dig. Vi har tänkt att det skall bli en CVA-dag för dig — en dag som stannar kvar i minnet för all framtid, avslutade Akerblom. Han överlämnade till Högfeldt en amatörfilm med bilder från CVA.

— Förvaltare borde avskaffas, sade dir. Jarl Holmgren, övering. vid CVA före Högfeldt, med en anspelning på att han väl hade glömt kvittera ut sig, eftersom Birger Haglund hade fått upp honom på talarlistan.

Den här turen kunde ha blivit cykelns sista. Med virvelvindens fart rusade ett tiotal åksugna damer till för att hänga med. Här är namnen på dem fr. v. t. h. Maud Berndtson, Gunnel Rydeborg, Kerstin Larsson, Gun Westerman, Stina Haglund, May-Britt Norberg, Ingrid Ahlin, Sigrid Gernandt, Birgitta Bäck.

Högsommartid

Högsommartid
Semester och frid
Vi nu tycker oss skymta.

En vecka dock är kvar
Innan vi far
Långt bort
Från arbetsbördan på CVA

Semesterliv
I trängsel och kiv
På camping och vägar
Blir sedan vårt mål

Och i regn och rusk
Vi far
Utan rast
Från "när" och "fjärran"

Det gäller att kunna
För vännerna sina
Skryta om allting
Som skymtar förbi

En olusttid
Panka och kranke
Är sedan allt vi har kvar
Från sommarens lustiga dar.

B.-E.

— Anders, det är inte alls till dig jag vänder mig utan till alla CVA-are, förklarade flygdir. Otto Dahlin. Det är nu snart två år sedan jag lämnade CVA. Det var då många saker, som gjorde mig glad. En av de väsentligaste var att jag fick en efterträdare, som jag samarbetat med i många år och som jag hade starkt förtroende för. Just då såg jag ljus på CVA verksamhet. Det gör jag nu också. Det är mycket som han har utträttat och det är mycket, som han kommer att utträtta, det vet jag. Jag lyckönskar er till att ha en sådan chef som Anders Högfeldt.

— Vår chef Anders har inte alltför ofta besökt oss och det är både vi och CVA glada över, tyckte dr Gunnar Bergqvist. Han gav 50-åringen visa hälsoråd i trevligt kåserande stil.

— Vi har anledning att inom vår personalorganisation vara tacksamma för den chef vi fått. Han gav sig i kast med att ordna skyddstjänsten och i företagsnämnden har vi sett många fina initiativ, i förhandlingarna har det varit som att resonera med en far, intygade Ingvar Johansson i FCPF inte bara trovärdigt utan också med värme i rösten.

— Nu har vår chef fyllt femtio år, avslutade Johansson, och nu måste han känna att alla som går på verkstaden

tycker att han är en bra chef. Vi hoppas att han får vara kvar, trots de vindar som blåser.

Birger Ahlin i FCTF spelade på samma strängar som ordförandekollegan Ingvar, men han gav också fru Ella en hyllning. — Värmen i hemmet för Högfeldt med sig till CVA och den värmen får vi alla känna av, slutade Ahlin och överlämnade ett fång rosor till fru Högfeldt.

— Jag representerar en liten grupp, som inte konkurrerar med dr Bergqvist, men vi strävar efter att han skall få så lite göra som möjligt, förklarade skyddsing. Nils Liefvendahl.

— Det är den förståelse och goda anda, som visats från ledningen, som har givit det goda resultatet. Från skyddskretsar framföres en försäkran om obrottslig lojalitet även i fortsättningen, sade Liefvendahl till sist.

— Vi riktar ett hjärtligt tack för den omsorg och förståelse som vår chef haft för Mässens svårigheter. Han har satt in mycket av sin kraft för att underlätta arbetet, sade Gustav A. Johansson och överlämnade blommor och gåva.

Erik Tunås, sekr. i KFUM, intygade att pojkarna i elevhemmet trivs bra.

— En av orsakerna är att elevhemmet har mött så mycken omvårdnad och omtanke från CVA. Vi tackar dig Anders Högfeldt för att du hjälper oss, avslutade Tunås.

— Kära vänner, om ni visste vad jag känner nu, inledde Högfeldt sitt svarstal.

— Otto, det var lätt att vara din närmaste man. Jag har försökt följa de rågångar, som var uppdragna, och jag fann det vara riktigt. Jag har fått en cykel och mycket annat, men det jag har fått här i kväll blir aldrig utslitet. Med den goda vilja, ni alltid visat, behöver vi inte vara rädda för någon förändring i vår organisationsform, det är åtminstone inte jag.

50-åringen Anders Högfeldt avslutade med några ord att lägga på minnet.

— Tänk vad mycket som gjorts, men tänk vad mycket som återstår.

Filmen om CVA blev en intressant repetition av händelser och skeenden under de år Högfeldt verkat som överingenjör och chef för företaget.

Marianne Söderström och Irene Olsson spexade och sjöng och bidrog lik-

Någon kom in med en cykel som en påminnelse om 50-årsgåvan. Högfeldt, som är en spänstig 4-M-man, tog kvickt upp fru Ella på en imponerande cykeluppvisning. Vad som sedan hände visar bilden på föregående sida.

som musikanterna Gösta Kling, Herman Fäldt, Erik Sjöberg och Bertil Centerlund till att stämningen steg mot taket.

Det blev tid för en stunds dans och glad samvaro, innan bussarna signalerade för hemfärd.

Old Jim

Tre män i en båt

*Kvällssolen över vågen skiner
Reven genom luften viner
och hamnar med ett brak
i den ranka båtens bak
Måsskratt och kluck
samt fiskarens suck
bland vassen ljuder*

*Reven sig snor
Gäddan den glör
Vattnet av fisk riktigt sjuder
Så, plums i sjön går draget
Tyst blir det i laget
Hjälmarens botten kommer på krok
Ja, så kan det gå, när det går på tok*

Jaf.

ETT GOTT RÅD!

Låt bilen stå —
tag cykeln i stället

CCVA

Många nya i yrkesskolan

Yrkesskolan har haft avslutning och börjat på nytt igen sedan förra numret av Bergtrollet.

Vi har nu, tack vare föregående chef styresman Dahlin och vår nuvarande chef flygdirektör Högfeldt, avslutat en provisorisk tillvaro och fått börja det nya läsåret i en spritt ny skola. Vi på skolan äro mycket glada över detta, enär arbetet blir lättare med alla eleverna under samma tak.

Arets terminsavslutning begicks på mässen med fest på kaffe och tårta. Närvarande förutom eleverna i klass I och II, var överingenjör Lars Harry Larsson, personalchef Folke Eriksson, föreståndare Sten Westerman och husmor Tekla Isaksson från elevhemmet, samt lärarna Bertil Söderberg, Göran Lundström och Karl Davidsson från yrkesskolan. Även våra nya yrkeslärare Karl Kwick och Roland Isaksson deltog.

Tal till eleverna hölls av skolans föreståndare B. Söderberg samt av skolans chef L. H. Larsson, vilken i ett kort tal lyckades få in mycken visdom och gav pojkarna råd hur dessa skulle styra sin utveckling till vuxna människor.

Därefter delades ut betyg till eleverna och dessa i sin tur gav lärarna blommor samt tackade för det gångna läsåret.

Allan Jonsson övar lödning.

Yrkeslärarna samlade till överläggning. Fr. v. Roland Isaksson, Karl Kwick, Bertil Söderberg, Karl Davidsson, Göran Lundström.

Den klass som gick ut för att praktisera på verkstaden bestod av fjorton elever, en extra elev har utbildats på telelinjen för CVV räkning. Skolan är fr. o. m. i år treårig. Vilket betyder att praktiktiden skäres ned till ett år.

Antalet ansökningar till skolan var i år över 150. 57 prövades i en test och de slutgiltiga 30 togs ut efter resultaten i denna.

Namnen på dessa äro:

Per Ingem. Bengtsson	Kungsör
Stig Engfors	Grängesberg
Bengt Deimert	Bernshammar
Nils-Roland Larsson	Kumla
Bengt-Åke Pålsson	Köping
Lennart Olofsson	Skillingsfors
Jan Ohlén	Nyköping
Lars-Erik Gustavsson	Grängesberg
Sven Gustavsson	Vingåker
Per Olof Johansson	Sala
Roland Svedlund	Vemdalen
Jan Öhrling	Örebro
Göran Nyberg	Stråssa
Gullbrand Tinén	Umeå
Karl-Gunnar Karlsson	Fellingsbro
Ante Lundberg	Arboga
Ove Wiman	Arboga
Kjell Dahlén	Kungsör
Torsten Andersson	Arboga
Per Pettersson	Arboga
Peter Ahlin	Arboga
Jan Westerman	Arboga
Inge Larsson	Stjärnsund
Per Elfsberg	Eskilstuna
Stig Blom	Söderala
Lars Hjalmarsson	Ullersäter
Ingemar Jonsson	Sala

Erik Johansson	Solna
Per Wång	Kolsva
Göran Molander	Eskilstuna

Klass II består i år av 16 elever och namnen på dessa äro:

Torsten Andersson	Läppe
Anders Bjurström	Skinnskatteberg
Lars Olov Broberg	Arboga
Kjell Eriksson	Rönneshytta
Sven-Olov Hansson	Vasselhyttan
Bo Karlsson	Örebro
Göran Larsson	Borgviksbruk
Tonny Lindgren	Kungsör
Claes Wennerlund	Götlunda
Sören Wester	Arboga
Per Göran Ylvinger	Umeå
Allan Jonsson	Arboga
Per Johansson	Hällbybrunn
Hans Sköld	Stora Sundby
Stig Wiktorsson	Karlstad
Jan Olov Häggblad	Stockholm

Den sistnämnde utbildas för CVV räkning.

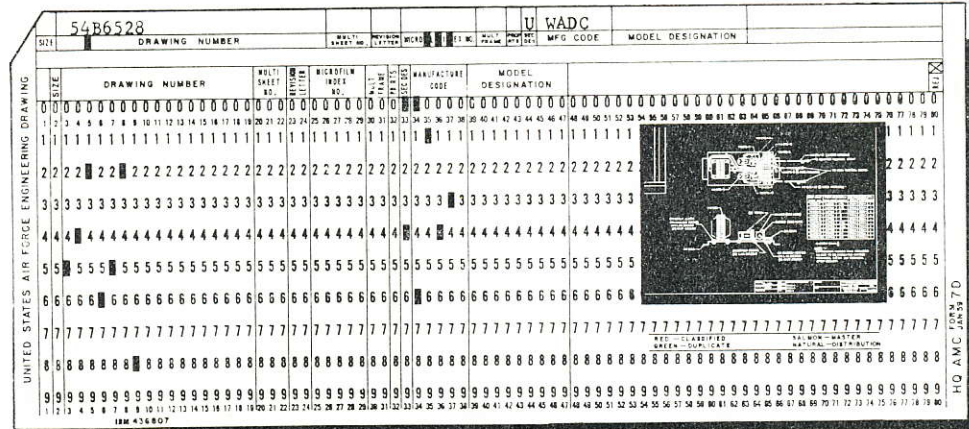
På grund av det stora antalet elever i klass I (30 st) har vi delat denna i två avdelningar. Dessa avdelningar alternera med en veckas praktiskt verkstadsarbete och en veckas teoriutbildning, byten sker mitt i veckorna. Klass II har sina teorilektioner i personalbyggnaden.

Trots fördubblat antal elever i klass I anser jag att vi skall vara kapabla att klara av utbildningen och nå samma resultat som föregående år. Detta är möjligt på grund av en fördubbling av antalet lärare.

Bertil Söderberg

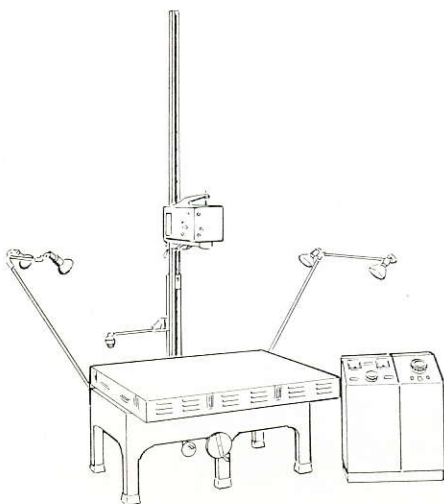
Mikrofilm på hålkort

Av ing. Adner Eiborn

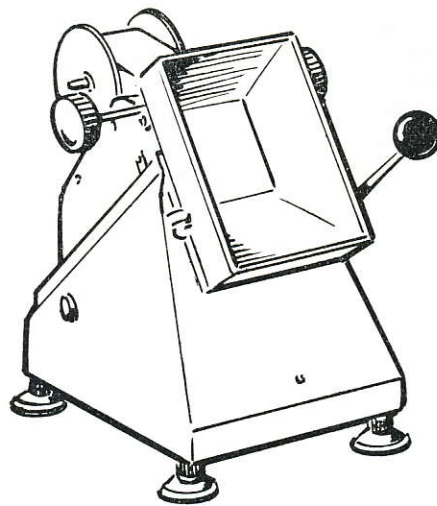

Att den tekniska utvecklingen under de senaste årtiondena skett i ett oavbrutet stegrad tempo är något som ej särskilt behöver framhållas för en CVA-are. Men hur många är det som tänker på att bakom nya konstruktioner finns dokument i form av ritningar, ritningslistor, specifikationer m. m. som ligger till grund för tillverkningen? Även dessa dokument ökar i antal i en ständigt stegrad takt och fordrar ökat lagringsutrymme och mer personal för handhavandet. Tanken att det krävdes något nytt för att behärska framtida arkiv- och registreringsproblem stod klar i många länder redan i mitten på 50-talet och eftersom denna tid också kännetecknades av den sjudande utvecklingen på datamaskinområdet var det ganska naturligt, att man började fundera över om hålkorten kunde bli ett hjälpmedel vid handhavandet av dokument. Problemet, som alltså bestod i att få ett arkiv som var litet till volymen och där man snabbt kunde få fram informationer, löstes genom att man fotograferade materialet på 35 mm film, skar ut ett fönster av motsvarande storlek i ett hålkort, klistrade in filmen och fick fram något som man kallar filmhålkort.

Att fotografera ritningar för att minska arkivutrymmet är inget nytt. Meto-

Arkivkamera MRC 4

Monteringsapparat.

den har använts både utomlands och i Sverige sedan lång tid tillbaka för brandarkiv, d. v. s. ritningarna har använts i det dagliga arbetet men för den händelse dessa gått förlorade, har man haft film på dessa brandsäkert förvarade, varigenom dyrbart arbete räddats i händelse av olycka.

En påminnelse om behovet av brandarkiv erhöles nyligen genom branden i Göteborg, då Göteborgs stad både gjorde miljonförlust och tidsförlust, som räknas i flera år, när alla ritningar förstördes för planerande genomfartsleder och gatuombyggnader.

Varför använder man då inte bara dessa filmer, som många firmor redan har. Svaret är att man för att få en läsbar återförstoring tidigare använt större negativ än vad som får plats i ett hålkort och databehandling har därför varit utesluten. Numera är det dock möjligt att använda mindre negativ beroende på bättre film och i viss mån även på bättre optik. Detta möjliggör således att man kan sätta fast mikrofilmen i ett hålkort och på så sätt även erhålla hålkortets fördelar vid arkivering, sortering m. m.

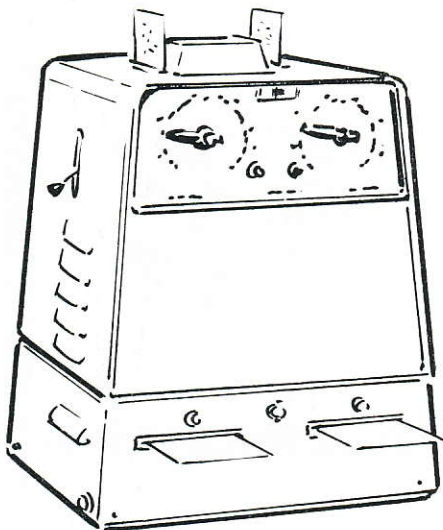
När flygvapnet inköpte robot RB 368 från England beställdes samtidigt i stort sett allt ritningsunderlag m. u. a. detalj-

ritningar. Antalet ritningar beräknas uppgå till ca 50.000. Leverantören har infört mikrofilmsystemet i sin produktion och levererar därför ritningarna i form av filmhålkort. CVA har fått uppdraget att registrera och arkivera dessa samt återförstora filmhålkorten till ritningar och fördela dessa till de instanser som har behov av ritningar för sitt arbete. För att klara dessa arbetsuppgifter fordras viss utrustning, men eftersom CVA även skall klara ändringstjänsten, vilket medför att det blir nödvändigt att framställa nya ritningar, skall möjligheter finnas att också få fram filmhålkort i den form som de levereras från England. Då dessa arbetsuppgifter är nya inom flygvapnet skall här lämnas en kort redogörelse för metoden.

För fotografering av originalen kommer att användas en arkivkamera Recordak Micro Film modell MRC 4, som kan fotografera format upp till A0 och förminskningsgraderna kan varieras från 12 till 30 gånger. Kameran är avsedd för 35 mm operererad film i längder upp till 30 meter. Skärpeinställningen är helautomatisk, exponeringstiden kon-

Copyflo 1824.

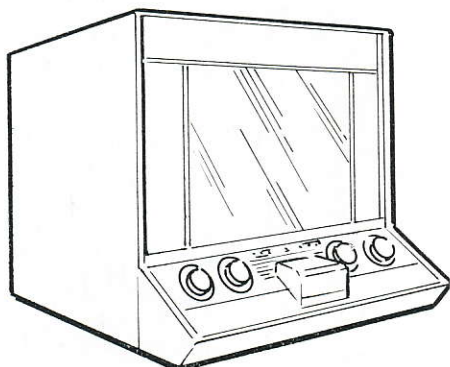

Apparat för framtagning av duplikatkort

stant och exponeringen regleras med hjälp av fotocell som, beroende på originalets utförande, ger utslag på ett kontrollbord, efter vilket utslag belysningen regleras.

Då toleranserna för bakgrundsvärtning och linjetäthet har mycket snäva gränser kommer filmen att framkallas i speciallaboratorium och granskas av statens provningsanstalt, detta för att kunna klassificeras som arkivbeständig.

Ungefär samtidigt som ritningarna fotograferas stansas hålkort med alla de data som erfordras för filmhålkortets hantering. För att lätt kunna läsa kortet införs vissa data med klartext. Då den framkallade filmen erhållits i retur sammanförs varje negativ med mot detta svarande hålkort och sammanhäftas i en särskild monteringsapparat, som kan montera 400 neg. per tim. Vi har nu ett filmhålkort i den form som det levereras från England. P. g. a. att filmen sitter oskyddad i hålkortet är den känslig för nötning och dessa filmhålkort används endast för att taga fram s. k. duplikatkort där bildbäraren är en diazofilm som är okänslig för repning. Kopieringen sker i en duplikatapparat med ung. 150 kort per tim. Data, både i klartext och kodform, överförs till duplikatkortet i en stansmaskin. Originalfilmhålkortet har därmed gjort sin tjänst och placeras i brandarkiv för att

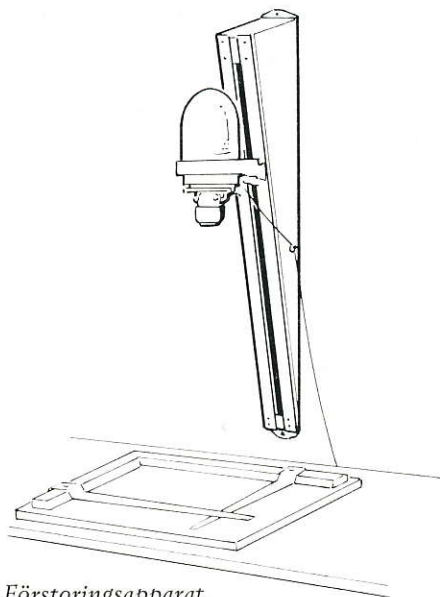

Läs- och kopieringsapparat.

endast i undantagsfall tas fram. För att få filmhålkorten inlagda i sina förvaringskåp i ritningsnummerföljd sorteras de i en sorteringsmaskin. Det kommer att finnas både öppna och hemliga duplikat och de kommer att kunna åtskiljas genom tydlig markering på så sätt att de öppna är enfärgade under det att de hemliga har röda ränder.

För arkivets räkning framställs registerkort vilket är ett kort utan bildfönster och detta kort styr hela systemet med avseende på registrerade filmhålkort, ritningskopior, ändringstillstånd m. m

Duplikatkortet ger informationer på olika sätt. De instanser som ej har behov av ritningar tilldelas duplikatkort och en läsapparat med 15 ggr förstoring. Föreligger för någon instans behov av enstaka kopior tilldelas den en kombinerad läs- och kopieringsapparat med samma förstöringsgrad. Förutom att man

Förstoringsapparat.

kan avläsa filmhålkortet i denna kan man vid behov, på 15 sek. få fram en ritningskopia. För verkstäder som har behov av ritningskopior används något av följande förfaringsätt.

Copyflo 1824 är en kopieringsmaskin i vilken man på foto-elektrisk väg erhåller kopior i format upp till A2 och i en takt av upp till 600 kopior per dag. På samma maskin kan man även framställa tryckplåtar av papper i format upp till A2. Maskinen arbetar i dagsljus.

Filmhålkortet kan även sättas in i en förstöringsapparat i mörkrum och kopiering sker på en ljuskänslig pappersplåt som framkallas och är färdig på en minut. Uppgår antalet kopior till flera än fem är tryckning det billigaste förfaringsättet. Kopior i format A4 trycks i en helautomatisk offsetpress av typ Multilith 2550 och större format upp till A2 i en halvautomatisk press av typ Multilith 2024.

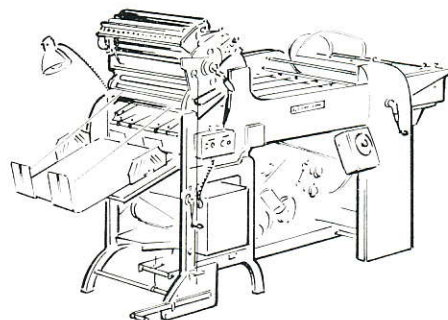

Förvaringskåp

Kopior framställda i Copyflo, vilken metod vanligen går under benämningen Xerox-metoden, kommer inte att vara skalening vilket beror på förminsknings- och återförstoringsgrader. Vilka förminskningsgrader som de engelska ritningarna fotograferas i är inte känt då detta skrivs men enligt provisoriska normer föreslagna av Näringslivets Arkivråd förminskas A0-format 30 ggr, A1 24 ggr, A2, A3 och A4 18 ggr. Återförstoringen i Copyflo är 14,5 ggr varför således ej skalening erhålls. Större format än A0 delas upp i 2 eller flera kopior.

Här har huvudsakligen endast talats om ritningar och ritningskopiering beroende på att detta område blir det första arbete genom vilket CVA får kontakt med filmhålkortsmetoden. Då tillräcklig erfarenhet vunnits torde användningsområdet kunna utvidgas betydligt. Nära till hands ligger att snabbt och billigare än vad nu är fallet kunna framställa exempelvis reservdelskataloger och beskrivningar.

Intill har i ett bildsväp sammanfattningsvis gjorts en sammanställning över fördelarna med övergång till filmhålkort jämfört med nuvarande metoder.

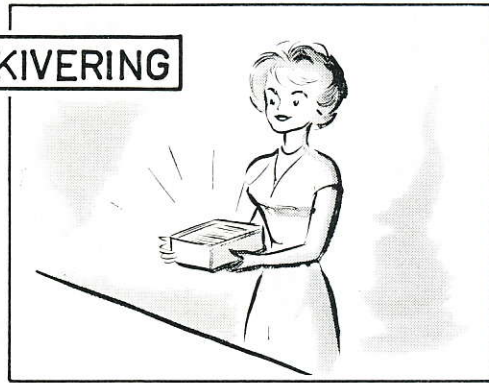

Offsettryckmaskin.

Stort arkivutrymme. Arbetskrävande hantering.

ARKIVERING

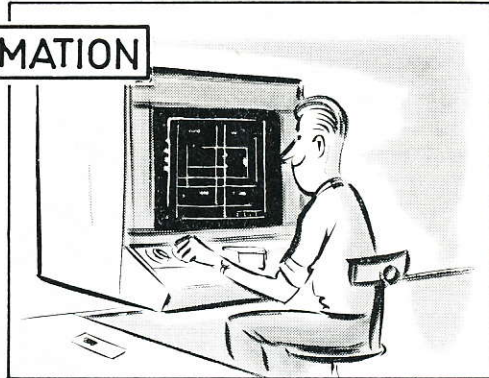

Utrymmesvinst ca 95 %
Lättbearbetat.
Hållkortsbearbetning.

Tidskrävande.

INFORMATION

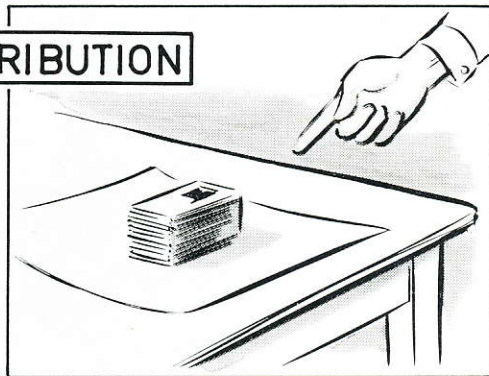

Tidsbesparande.

Dyrbara frakter. Kopior av ritningar till RB368 väger ca 16 ton.

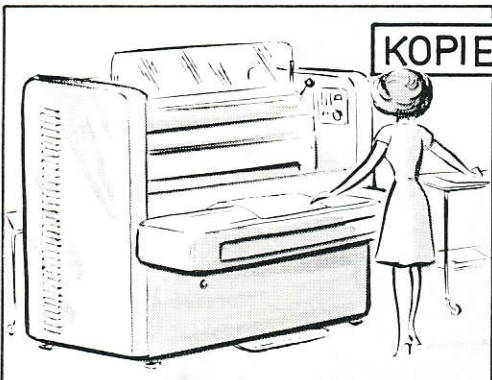

DISTRIBUTION

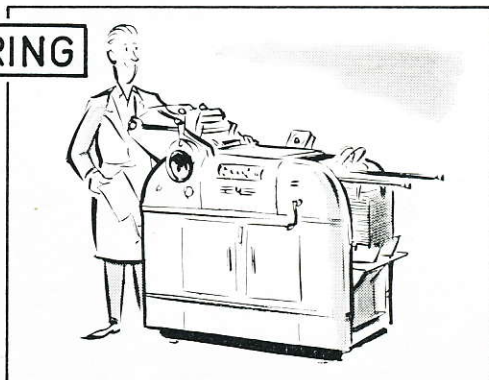

Viktsbesparande.

Låg produktion.

KOPIERING

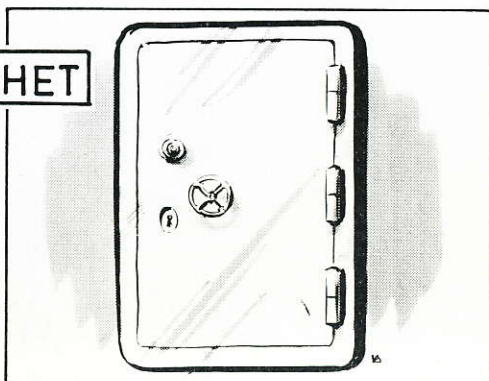

Hög produktion.

Stora ritningar svåra att förvara brandsäkert. Dyrbart arbete går förlorat vid skada.

SÄKERHET

Lättare att förvara ur säkerhetsynpunkt. Lätta att reproducera.

Nils Åkerblom varmt hyllad

Samling utanför mässen vid en liten förfriskning. Det enda som fattades var verandan.

Subskriberad middag i angenäm stämning trots festens avskedskaraktär. Öing Åkerblom lämnar ju inte flygvapnet och teleunderhållet utan kommer säkerligen att ha täta och får vi hoppas angenäma kontakter med CVA i fortsättningen.

Chefen för CVA fld Högfeldt tackade för tiden på CVA och överlämnade som present från arbetskamraterna en klocka med åtföljande adress och för att klara av underhållet också en Riksbankspåse med mynt. Efter ytterligare tal av i tur och ordning fld Ekblad öing Åkerblom, L.-H. Larsson och Åkerblom,

var det dags för "spontana" tal och sådana förekom i mängd.

Övrig programmerad underhållning var två "dokumentärfilmer" av gladare slag och denna karakteristik får också gälla för festen som helhet.

CVA-åren gav gott bokslut

Den 23.8 lämnade jag CVA och den tekniska avdelningen för att börja uppbyggnaden av det nyinrättade Försvarets Teleunderhållskontor. Tiden vid

CVA har givit mig mycket värdefulla erfarenheter såväl tekniskt som beträffande driften av en stor televerkstad. Utvecklingen från flygplan-, motor-, till televerkstad har fortgått successivt under många år, och jag betraktar denna relativt lugna utveckling som värdefull för det teletekniska området, vars uppbyggnad härigenom kan påverkas optimalt av de mekaniska fackområdenas erfarenheter.

En väsentlig sak som ofta glöms är att "teleteknik" och "elektronik" ej äro synonyma begrepp. En teleteknisk utrustning byggs ju upp av en kombinerad "elektronisk-mekanisk" konstruktion.

Beträffande mitt nya arbetsfält är det för tidigt att ge en utförlig redogörelse. Innevarande budgetår skall ge erfarenheter för den slutliga utformningen av teleunderhållskontorets arbetsformer samt även ge praktiska lösningar för gränsdragning gentemot försvarets forskningsanstalt, försvarets fabriksverk och de tre försvarsgrensförvaltningarna. En resumé över vad som hittills gjorts och beslutats kan dock vara på sin plats.

På förslag av FATU (försvarets arbetsgrupp för teleunderhåll), har riksdagen för budgetåret 1963-64 anslagit medel dels till upprättande av ett för försvaret gemensamt "Teleunderhållskontor" placerat vid flygförvaltningens underhållsavdelning, dels till uppbyggnad av en ny gemensam televerkstad lokaliserad till Växjö. Detta får ses som steg i den pågående försvarsutvecklingen, och som en naturlig följd av försvarsmaterielens alltmer elektroniska karaktär och den pågående integrationen över försvarsgrenarna av gemensamma funktioner.

Den nya Växjöverkstaden avses att vid sidan av CVA bli försvarets "tunga artilleri" på teleunderhållsområdet, medan teleunderhållskontoret är ett centralt stabsorgan med huvuduppgift att samordna utnyttjningen av televerkstadsresurserna, bedriva teknisk och ekonomisk resultatuppföljning samt verka för att vid anskaffning av ny materiel vederbörlig hänsyn tages till driftförhållandena och verkstadsresurser.

Till sist vill jag framföra ett tack till Chefen för CVA, till alla och envar på den tekniska avdelningen och till alla de övriga med vilka jag samarbetat. Mitt starkaste minne och min rikaste erfarenhet blir den sedan många år djupt rotade CVA-andan, som är grunden till CVA:s goda renommé inom hela försvaret.

Skoj eller allvar? funderar tydligen Åkerblom.

Nils Åkerblom

Personalförändring

Från och med den 1 juli 1963 är överingenjör Nils Åkerblom förordnad som chef för det under UH nyligen inrättade teleunderhållskontoret.

Under de tre år överingenjör Åkerblom verkat vid CVA som chef för tekniska avdelningen har vi lärt känna honom som en genomhederlig och trevlig människa och som en skicklig tekniker. Hans litet envisa energi och hans öppna sätt för samarbete har gjort att han väl passat in i CVA-rytmen.

Vi tackar vännen Nisse för fina insatser i CVA:s tjänst samt önskar honom "God fortsättning" som CTUK.

Ah

Södra grinden bevakas genom TV

1959 påbörjades en utredning beträffande ITV:s möjligheter som hjälpmedel för ersättande av personell arbetskraft vid CVA vaktjänst. En grupp bestående av dåvarande Töi Granath, kapten Tallqvist, vaktchef Blomqvist och ding Almberg besökte Asea Västerås och AB Scania Vabis Södertälje, vilka använder ITV för bevakningsändamål. Dessa anläggningar fungerade dock inte fullt tillfredsställande. Vid F13 hade däremot prov gjorts med utmärkt resultat.

Efter genomgång av publikationer angående ITV från de flesta firmor i landet som säljer ITV-anläggningar, kom man fram till att en anläggning av fabrikat Philips syntes vara mest lämpligt för CVA behov. Philips kontaktades för att utföra prov med anläggningen. Dessa gjordes vid solsken och vid snötäckt mark för att utvärdera

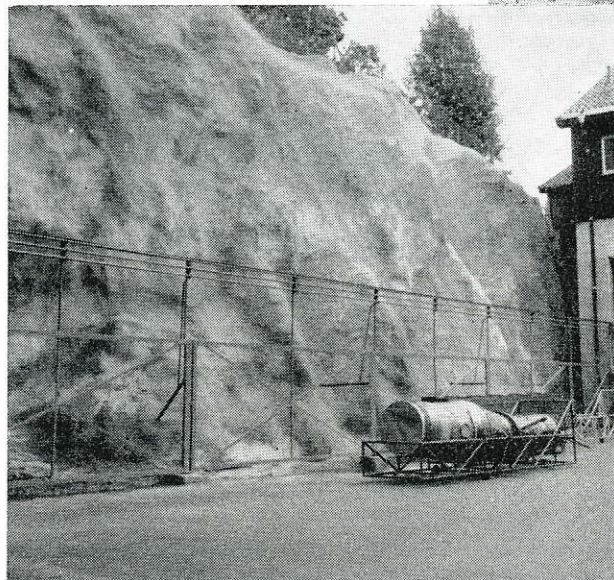
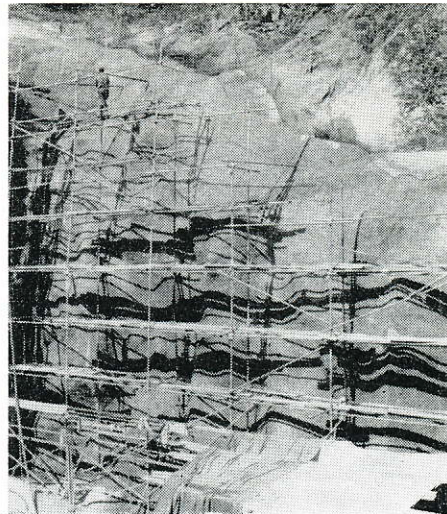
När får Arboga...

... simhall?

Cement binder berget

Bergssidorna vid Bergsinfarten fick sig en ordentlig make up strax före semestern. Cementsprutning och armering har givit bergväggarna ett tjockt, skyddande skikt. Detta skall hindra lossnande stenblock från att rasa ned och ställa till med olyckor. Kraftiga kompressorer pressade ut cementbruket genom armtjocka slangar. Arbetet tog några veckor i anspråk och de passerande fick lära sig att hålla igen korpgluggarna under passage av Bergsinfarten.

Bergssidorna har nu fått mjuka linjer.
CVA-foto
Rune Larsson.

ITV användbarhet under svåra förhållanden. Då proven utföll till belåtenhet, bestämde man sig för denna anläggning, vilken för ett par veckor sedan togs i bruk för bevakning av södra grinden.

Anläggningen består av TV-kamera, skyddshuv till denna, monitor, kontrollenhet, snabbtelefonanläggning, el. motorer för manövrering av grinden, el. motor för manövrering av kameran samt belysning.

Några tekniska data.

Bildöverföringen sker från kameran med videosignal via kabel till monitorn. Antalet bildväxlingar 2x50 per sekund och bildens linjeantal 625. Kameran är utrustad med 3 st växlingsbara objektiv i vidvinkel-, normal- och teleobjektiv. Bländarinställningen är automatisk. Kamerastativet är utrustat med motor för inställning av kamerans observationsvinklar.

I vaktbyggnaden finns monitor och kontrollenhet. Monitorn har ett bildrör med ca 14" diameter och ett sidoskydd för avskärmning av sidoljus. Kontrollenheten har följande kontroller:

1. Fjärrtillslag beredskapsläge
2. Fjärrtillslag driftläge
3. Växling av objektiv
4. Inställning av observ.-vinkeln hos kameran
5. Tändning och släckning av belysning samt öppning och stängning av grindarna.

Via snabbtelefonanläggningen kan vaktpersonalen samtala med in- och utpasserande.

ITV:n har nu varit i drift ca två veckor. Under denna, om ock korta, tid har vaktpersonalen hunnit bilda sig en uppfattning om anläggningens fördelar men även om dess brister, vilka givetvis kommer att rättas till. Som slutomdöme får man säga att vaktpersonalen fått ett utmärkt hjälpmedel för sin bevakning.

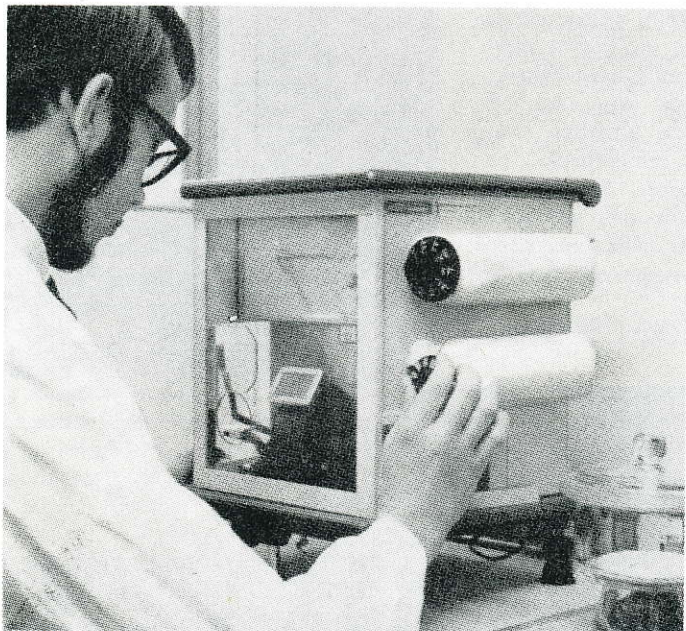
Till sist ett påpekande från vaktchefen. Såväl in- som utpasserande fordon skall ovillkorligen invänta klarsignal, även om framförvarande fordon fått klart att passera. Det är också viktigt att fordonen ger 1 signal vid inpassering och 2 signaler vid utpassering.

Säv

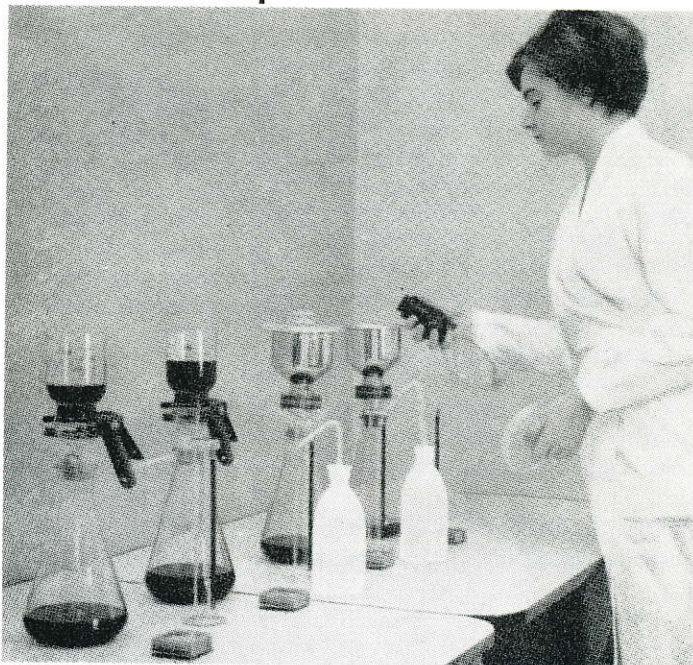
Vi måste nå ökad renlighet

av Arne Rydeborg

Höga krav på oljor, fetter, gaser
och drivmedel

Vid kontroll av renheten hos reabensin sker vägning av föroreningarna, som isolerats på ett membranfilter, på helmikrovåg. Med sådan väg är det möjligt att väga med en noggrannhet av ett miljondels gram. Bilderna från Flygvapnets Materiallaboratorium, Malmslätt.

För isolering av föroreningar i exempelvis hydraulolja filtreras denna genom ett membranfilter sammansatt av rena och biologiskt inerta cellulosastrar med en porstorlek av $0,45 \mu\text{m}$. Filtret med föroreningarna monteras därefter på ett objektglas för mikroskopisk undersökning.

Som tidigare framgått i dessa spalter, har den ökade kompliciteten hos flygmateriel medfört skärpta krav med avseende på renlighet i samband med tillverkning och underhåll. För att man skall kunna tillgodogöra sig vinsten av renlighetskraven på verkstadsgolvet, krävs givetvis att de media i form av t. ex. oljor, fetter, gas, tryckvätskor och drivmedel, som kommer till användning vid verkstadsarbetet eller vid materielens dagliga tjänst ute på förbanden, innehåller de krav som är ställda med avseende på frihet från föroreningar. Numera är det väl för alla och envar självklart att alla öppna förskrivningar, kanaler och hålrum skall täckas över på lämpligt sätt. Det må också pekats på vikten av att hanteringen ute på förbanden i samband med byten av enheter, måste ske med hänsyn till de ökade renlighetskraven.

De smörjmedel, drivmedel och tryckvätskor som finns att köpa i den öppna marknaden har numera normalt ej tillfredsställande renhet för flygvapnets behov. Vad som kan hända om föroreningar kommer in i olika apparater har jag berört i tidigare artiklar. För att råda bot på detta, finns vissa normer uppställda, och inom flygvapnet sker upphandling i enlighet med dessa, varpå en kontinuerlig mottagningskontroll av att levererade partier innehåller de uppställda fordringarna göres. För att

man ytterligare skall gardera sig mot föroreningar så är det vanligt med föreskrifter om filtreringar i samband med påfyllning och förbrukning av gaser och vätskor.

Oljor och smörjmedel

Högklassiga smöroljor och smörjfett finns numera att köpa på burk eller i tuber. Dessa förpackningar skall vara datumstämplade. Efter det angivna datumet får smörjmedlet ej användas för instrument, kullager och liknande där driften är beroende av rena och oxidationsfria smörjmedel. Tillsatser till oljor och smörjmedel, för att dessa skall få nödvändiga egenskaper, medför nämligen att produkten blir mer eller mindre instabil, och efter viss tid bildas hartsprodukter och andra olösliga partiklar, som t. ex. i små öppningar och strypmunstycken kan åstadkomma allvarliga störningar eller totalstopp. I fall då högre renhet önskas, kan tillförande av olja och fett till ett smörjställe ske med speciell spruta med utbytbara filter för önskad noggrannhet. Filtringen kan dock ej drivas hur långt som helst, ty vid en viss gräns kan större molekyler bortfiltreras, och därmed ändras smörjmedlets egenskaper.

Vid arbetena ute på verkstadsavdelningarna är det viktigt att man ser upp, så att de olika smörjmedel man har till

förfogande ej förorenas. Förvaringskärl för fett och oljor får därför aldrig lämnas öppna. Vad som rör motorolja, hydraulolja och konserveringsolja, gäller givetvis vad som sagts ovan. Problemet att få en god produkt är dock svårare som en följd av större kvantiteter med åtföljande större förpackningar. När oljor skall överföras från sina emballage till exempelvis motorer och hydraulsystem, måste detta normalt ske via någon form av filteranordning. Se därför till att påfyllningsanordningar och filter är i god kondition och fria från föroreningar.

Drivmedel

Flygmotorbränslena förorenas på sin väg från raffinaderiet till förbrukaren. Rost, sand, jord och vatten kommer in i bränslet via båttnar, ledningar och cisterner. Dessa föroreningar måste med alla medel bekämpas, och detta gäller i högre grad turbobränslena än vanlig flygbensin. Några av orsakerna härtill är t. ex. att sättningshastigheten är lägre i turbobränsle än i flygbensin på grund av turbobränslets högre specifika vikt. Turbobränslet har vidare högre viskositet (mera trögflutet). Dessa faktorer medför att det tar längre tid innan rostflagor och andra föroreningar sjunker till botten av förvaringstankarna. Då jetmotorerna som bekant har en enorm bränsleförbrukning jämfört

med kolvmotorer, så medför detta att vid samma föroreningsgrad av de olika bränslena, så ökar den absoluta kvantiteten av föroreningar per tidsenhet som pumpas in i jetmotorn i direkt proportion till bränsleförbrukningen. Med de små spel och hål som förekommer i pumpar och munstycken, inses lätt att föroreningar kan leda till katastrof. Det mångdubbelt högre bränsletrycket medför också avsevärt ökat slitaget om föroreningar finnes i bränslet. För tankning av flygplan och provbocar finnes speciella föreskrifter utfärdade. Dessa tar sikte på främst två saker, eldfara och ytterligare rening av drivmedlet. Att rökning och tändande av eld i närheten av drivmedel är förbjudet, är väl alla medvetna om. Minst lika farlig är dock den statiska elektricitet som bildas av strömmande bränsle. A och O är därför: föreskrivna filteranordningar måste skötas omsorgsfullt och alltid användas vid all tankning. Fullgod samjordning av tankar, påfyllnings- och filteranordningar måste ske enligt gällande anvisningar.

CVA har förnämliga stationära tryckluftanläggningar

Att ur teknisk synpunkt ernå önskad kvalitet på tryckluft och gaser erbjuder normalt ej några större problem. Däremot medför kvalitetskraven såväl dryga investeringar som höga driftskostnader.

Som bekant har CVA två högtryckssystem av hög standard. Det ena är på 40 kp/cm² som f. n. betjänar instrumentverkstaden, men är under utbyggnad till rb-sektionen. Nuvarande filteranläggning sällar bort partiklar över 5 m μ . Kvaliteten på luften skall dock höjas ytterligare. De filter som skall användas och monteras så nära förbrukningsställena som möjligt, tar nominellt alla partiklar över 2 m μ . Den luft, som produceras blir mycket torr. Daggpunkten ligger vid -67°C, d. v. s. vid atmosfärtryck börjar fukt fällas ut om man kyler ned luften till den nämnda temperaturen. Vårt "stora" tryckluftssystem på 220 kp/cm² skall ändras om till 300 kp/cm², samt förses med filter som ger samma renhetsgrad som i 40 kp/cm²-anläggning. Kraven på torrhet är dock lägre — eller en daggpunkt på -40°C. Rörledningarna i bägge systemen är av rostfritt stål. De filter som skall installeras har konstruerats av CVA, och det kan nämnas att dessa filter även används i motorprovbocken. Som synes är vi väl rustade, och bättre blir det inom den närmaste tiden. Med en helhjärtad insats i övrigt, vad som gäller renlighet vid arbeten med pneumatiska apparater och ventiler, finnes som synes alla förutsättningar för att få fram högklassiga produkter.

Nedsmutsning under drift

Alla system i flygplan, robotar, testriggar etc., där rörliga delar ingår är självproducerande av smuts och partiklar. I hydraul-, bränsle-, olje- och pneumatiska system finnes därför alltid filteranordningar inbyggda för att förhindra, eller i görligaste mån fördröja systemens nedsmittning. Ingen filteranordning kan dock svälja mer än en viss kvantitet föroreningar. Det är därför ytterligt viktigt att man förebygger driftstörningar genom att noga följa de skötselanvisningar, som alltid finns utarbetade för de olika filtren.

Jag nämnde i början vikten av att ej låta förskruvningar och hålrum vara öppna på apparater och enheter. På detta område har ett omfattande arbete nedlagts för att få fram lämpliga skydd. Föreskrifter för olika typer av skydd och deras användningsområden har fastställts på tekniska order. Dessa föreskrifter som återfinnes under grupperna 80 och 82, skall ovillkorligen efterlevas. För att inte någon lucka skall uppstå i hanteringskedjan, har även speciella emballage framtagits för en stor del av den materiel vi sysslar med. Förutom att emballagen skall vara "hanteringsvänliga", fyller de den viktiga uppgiften att skydda materielen för smuts och föroreningar samt slag och stötar. För våra kunder finns också föreskrifter för hur de olika enheterna skall hanteras på förbanden, och om vi i alla led är lojala och uppmärksamma på renhets- och hanteringsproblemen, kommer vi mycket nära den optimala livslängden hos olika materielslag.

- Osquar, Du måste komma och se min lilla bar!

Tänkt och sagt

Betr. telekommunikation
"Utan förbindelser kommanderar jag bara mitt skrivbord."

Gen. Thom. Power SAC

"Du kan aldrig planera framtiden av det förgångna."
E. Burke

"Jag känner ingen metod att döma framtiden utom av det förflutna."

Patric Henry

Sagt och tänkt

Konferens:

En grupp människor, som var för sig inte kan utträtta någonting, men som kan samlas och kollektivt besluta att intet kan utträttas.

Syntes:

En sammanställning av många oklara detaljer till en enda jättelik röra.

Göra en utredning:

Ta reda på vem som flyttat på pärnarna.

Att ge en bild av läget:

Ett långt invecklat och ovederhäftigt uttalande till nybörjare.

Klarlägga en fråga:

Dra ut en tydlig sida till 15 oklara.

Ekonom:

Den som talar om för Er vad Ni skulle göra med de pengar, Ni haft om Ni inte följt hans råd.

Diplomat:

En person som kan be Er dra åt skogen och göra det på ett sätt, som gör att Ni riktigt längtar efter utflykten.

Statistiker:

Den som drar en exakt matematisk linje från ett omotiverat antagande till en förutfattad mening.

Status quo:

Samma soppa som vanligt.

Ingenjör

är en man, som kan mycket om litet och han lär mer och mer om mindre och mindre tills han kan allting om ingenting.

Försäljare

är en man, som kan litet om mycket och han lär sig mindre och mindre om mer och mer tills han kan ingenting om allting.

Osäkerhetsmoment

Två bröder, Kalle och Pelle, skulle slakta en gris. Kalle var vindögad och skulle slå medan Pelle höll grisen.

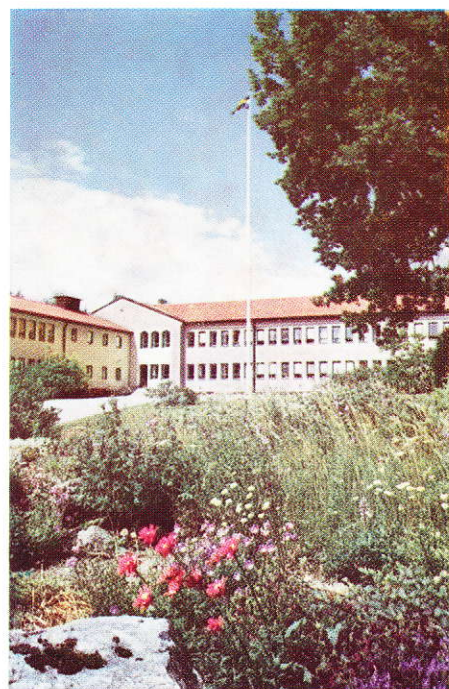
Pelle ser på Kalle och säger.

— Slår du där du tittar, då tror jag att jag byter plats med grisen.

Vårt vackra CVA

Den enastående vackra natur, som
finns inom CVA-området, har kanske
en del i den goda CVA-andan.

Dess vackra ängar och bergknallar
med sin orörda natur
omväxlande med välklippta gräsmattor
och planterade trädgrupper i formationer
så naturliga, att man vill tro
att Vår Herre är trädgårdsmästaren,
har utan tvivel en
välgörande inverkan på vårt
sinnelag.

text: Old Jim

foto: Reinhold Carlsson

Få företag torde väl ha möjlighet att erbjuda sin personal så inbjudande promenadvägar och trevliga viloplatser som CVA kan göra.

På bilderna ser vi några kameraglimtar från en lunchrast under en av sommarens soliga dagar. Här och där ser vi CVA-personal på vandring eller vila i den vackra CVA-naturen.

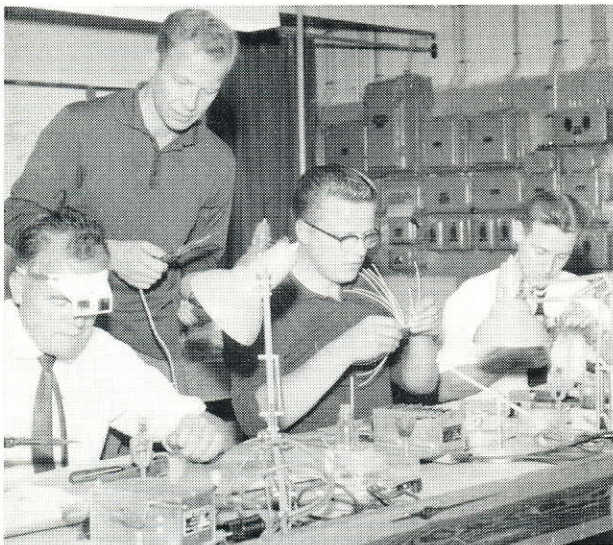

En anledning är också att Erik Ejert nu avgått med pension. De vackra park- och trädgårdsanläggningarna som bilderna visar är en liten del av det som på Ejerts initiativ och under hans ledning tillkom vid CVA under hans tid som chef för Driftavdelningen.

Han slog ständigt vakt om det vackra i naturen och dess bevarande.

En av anledningarna till att Bergtrollet lagt upp denna färgsida är tanken på att många av oss går omkring stressade så att vi glömmar bort allt det vackra omkring oss. Låt detta bli en liten erinran om att varje lunchrast kan bli en vederkvickelsens stund — om vi så vill.

Nils Pettersson, stående, instruerar Knut Byström, Stig Holmqvist och Ingemar Liljeström.

CVA-foto Rune Larsson

Jubileumskurs i mjuklödning

Under veckan 5—9 augusti hölls på CVA den 50:e kursen i mjuklödning. Lödkurserna startade i mars 1962 och totalt har 380 elever erhållit lödutbildning. Eleverna i denna "jubileumskurs" bestod av sektions- och avdelningschefer, vilka fick en nyttig genomgång av de normer och föreskrifter som idag gäller inom FF.

Flera av deltagarna hade inte hållit i en lödkolv på flera år, vilket skapade små problem när de praktiska övningarna startade. Men övning ger färdighet och mot slutet av kursen hade kva-

liteten ökat betydligt.

De flesta deltagarna tyckte att kursen varit jobbig, men att den varit mycket givande och till stor nytta för framtida ärenden i mjuklödning.

Deltagare var: driftingenjörerna Westerland avd. 660, Rönnbäck avd. 281 Rydeborg avd. 720, Berg avd. 552, Liljeström avd. 274, Holmqvist avd. 278, Österberg avd. 504, vm Fransson avd. 272 och vm Byström avd. 279.

Som lärare och instruktörer tjänstgjorde Nils Peterson och Harry Jacobsson, avd. 506.

EOQC

Vid den internationella kontrollingenjörskonferensen, som sammankallats av EOQC, European Organisation for Quality Control i Köpenhamn den 1—5 september representerades CVA av civilingenjör Ragnar Fredrik Bengtson, avd. 750. I konferensen deltog 425 representanter från 19 europeiska länder, vartill Japan även fick räknas med. Det genomgående huvudämnet som behandlades var omkostnaderna för kvalitetskontroll, vilket genom olika föredrags-hållare belystes ur olika synvinklar. Av dessa föredrag och efterföljande diskussioner framgick att det var svårt att specificera kostnaderna och lämna en generell mall för deras beräkning. Framför allt gällde det med hänsyn till variationerna på kraven på kvalitet och hur dessa skall bevakas. Dock synes det finnas stora möjligheter till rationalisering genom klart definierade föreskrifter för de verkliga kvalitetsfordringarna samt genom ett intimt samarbete mellan ledning, produktion och kund med teknisk instans. Mera härom i senare Bergtroll.

Kongressen var mönstergilt välorganiserad. Den avhölls i en exemplariskt luftkonditionerad lokal och språksvårigheterna löstes genom högklassiga simultantolkare och telekommunikationssystem med personliga väljare. Var deltagare kunde själv välja det språk som han förstod bäst. Nästa konferens blir i Baden-Baden, Västtyskland, september 1964.

Caribou tar in åtskilligt i sitt lastrum.

Ren-flygning

Firman de Havilland lär ha rykte om sig att döpa sina flygplanstyper efter fåglar, som inte kan flyga. Fpl. typ 55, som smyckas CVA flygfält, kallas Ca-

ribou, vilket är engelska och betyder skogsren. Caribou-planet flyger omkring i Canadas skogsområden, där skogsrenen hör hemma.

SKY SJUKAN FRITIDSSJUK

Det händer då och då att Flygets personal vid sjukdomsfall under fritid ringer till Syster Stina för att få råd och lindring i krämporna. Syster Stina kan ju inte gärna undvika att svara i telefon och så är hon hux flux invecklad i ett sjukdomsfall. I sin vänlighet vill hon naturligtvis inte säga: "Var god ring 113 30, så får (du) ni uppgift om jourhavande sköterska och läkare." Det skulle hon göra, ty det förhåller sig nämligen så, att jourtjänst ej tillämpas vid Sjukan. Läkare och sköterskor har samma arbetstid som vi övriga. Dessa rader vill vara en liten påminnelse och tankeställare. Utnyttja 113 30 under icke tjänstetid, som en vänlig omtanke om vår personal på Sjukan.

Old Jim

Databehandling

Av civ.-ing. Ragnar Fredrik Bengtson

När Ni läst denna rubrik,
var snäll och läs vidare.
Det kunde ju vara intressant.

Rubriken "Databehandling" lär skrämra många och har fått ett skimmer av teknikens topp. Den som behärskar något som berör databehandling betraktas som något av övermänniska.

Se Er själv i spegeln. Ni ser där en bild av Er själv, en synnerligen väl utvecklad datamaskin, som fungerat från Ert första andetag och kommer att fungera så länge lever, hjärta och hjärna håller. Människan är skapad med samma organ som alla datamaskiner.

1. Inläsningsorgan — ögon, öron, näsa, känsel, smak etc.
2. Styrorgan — ställverk — nervcentrum, ryggmärgen, hjärna etc.
3. Ackumulator — minne — hjärnbarken.
4. Utläsningsorgan — mun, rörelseorgan etc.

Från inläsningsorganet kommer iakttagelser till nervcentrum, som sändas till minnet. Intrycket jämföres med vad som redan tidigare finns registrerat, uttydes och sändes tillbaka till nervcentrum med en utläsningsorder i någon form. I jämförelse med de mest komplicerade datamaskiner är människans konstruktion oöverträffad. Exempelvis finns i hjärnbarken omkring 2 biljoner minnesceller (2 000 000 000 000), medan de största och mest avancerade elektroniska datamaskiner har bara rum för 32 miljoner (32 000 000) tecken. Se för övrigt på dimensionerna. Edert förtjusande huvud med så stor kapacitet, medan datamaskiner fordrar ca 32 kubikmeter.

Med databehandling avses allt, där hjärncellerna är i arbete. Således inte bara räkning utan t. o. m. de alldagli-

Bildintrycket dirigeras till minnet.

gaste saker som läsning, översättning, virkning, nagelpetning, flirt, cykeläkning, utskällning. Ser ni t. ex. tecknet "&" dirigeras bildintrycket snabbare än ögonblickligen till minnet, som bläddras igenom — kallas även att tänka — och då finner man, d. v. s. kommer ihåg, att det kallas "ampersand" och vet ni inte detta, så har detta i detta ögonblick registrerats i ert minne för att kanske återfinnas någon gång senare. För fröken vid skrivmaskinen betyder det en order till vänstra handen att sträcka ut ringfingret till översta tangentraden att trycka tangenten med &-tecknet samtidigt som högra handens lillfinger trycker till skifttangenten. Det tar längre tid att läsa detta än den databehandling som i verkligheten utföres.

Tyvärn lider ni också av mänskliga svagheter. Ni måste avbryta arbetet för naturbehov såsom att intaga föda och dryck, ge lämplig individ en kyss eller en örfil (mänskliga hjärnan har också ett moralcentrum), som tandborstning etc. Ni förlorar ibland kontroll på minnet. Vi kallar det glömska och börjar fel att uppträda är det ett tecken på trötthet och trots allt är människan relativt långsam. Därför begär människan och även ni hjälp från tekniken. det i första hand matematiken som kom i förgrunden och det är först i våra

dagar som datamaskinerna kommit tillbaka till människans mångsidighet. Det första hjälpmedlet var nog fingrar och tår — tillsammans oftast 20 — och lär enligt sägnerna ha legat till grund för vårt matematiska decimalsystem. Eljest är nog Abakus d. v. s. kulramen den äldsta kända datamaskinen speciellt avsedd för räkning. Den är flera tusen år och kommer från kineserna samt användes än i dag av orientaliska folk, i våra småskolor och på finare tennisbanor. Hur man använder en kulram är väl ännu registrerat i edra hjärnminnen?

Tiden gick framåt och de lata människorna började komma framåt. Ni vet väl att de största uppfinningarna har gjorts av lata människor? Bekvämligheten framför allt. Det var ju därför som uppfinningarna nyttjades i praktiskt bruk.

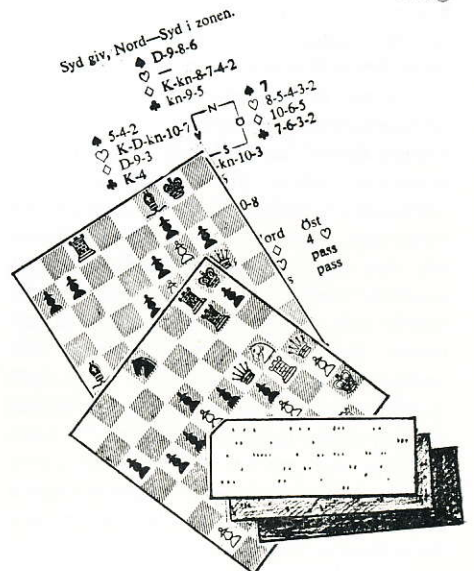
Matematiksnillen fanns redan bland de gamla grekerna och år 1617 utgav Brigg den första 10-logaritmtabellen. Redan tre år efteråt fann tysken Gerner det för arbetsamt att slå i tabeller och hade konstruerat den första räknesticken. Givetvis var den inte lika elegant som den, som nu ligger framför er, men det var första steget.

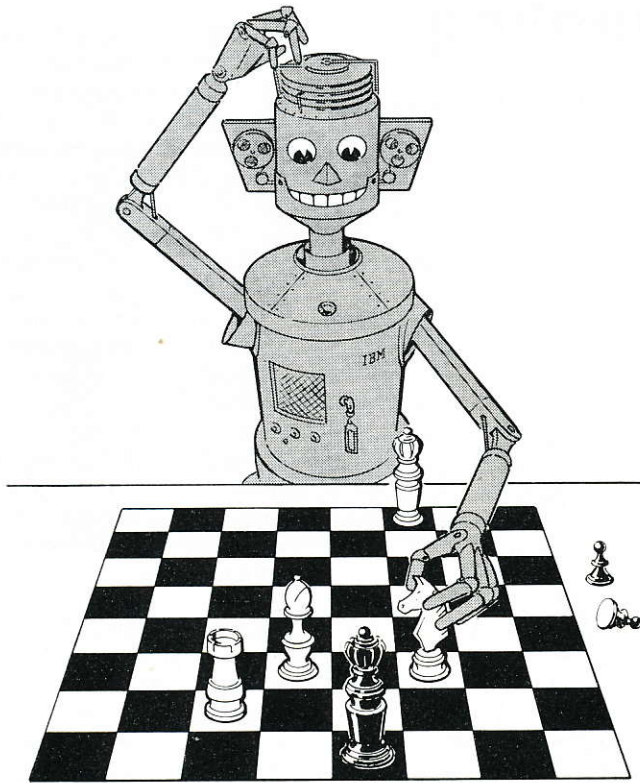
Redan 1642 uppfann den 18-årige fransmannen Pascal den första additionsmaskinen, varav en kopia finnes i Tekniska Museet i Stockholm. Denna räknemaskin var urtypen till de räknestickor (Facit) som står på många skrivbord för att underlätta hand- och huvudräkningen.

I skrifterna står det att det var den första additionsmaskinen. Det existerar

När det gällde databehandling var faktiskt inget annat räknesätt än addition. Det låter dumt, men så är det. Subtraktion är addition av ett tal med ett annat tals komplemental.

$$8 + 8 + 8 + 88 + 888 = 1000$$

Exempel

$$31859 - 16372 = 31859$$

$$+ \frac{83628 (-100000)}{\text{Komplementtal}} = 15487$$

Multiplikation är upprepad addition ett bestämt antal gånger. Vad gör ni egentligen, när ni drar veven på räknesurran.

Division är upprepad addition av komplementtalet till ett bestämt tal. Antalet adderingar är den sökta kvoten.

Alla räknemaskiner, även de mera komplicerade räknar endast ren addition även om resultatet ser ut att ha räknats ut på annat sätt.

Tiden gick och jäktet ökade, man fordrar bättre och snabbare räknemaskiner. Hålkortet kom fram. Även här ligger en besvikelse, att det inte hör till en uppfinning i våra dagar. Redan 1801 hade fransmannen Jacquard uppfunnit en vävstol, där den omständliga mönstervävningen styrdes med hålkort. Denna metod användes än i dag och ni beundrar säkert den vackra mönstervävningen i dyrbara linneborddukar och servietter. Man torde också påstå att här har databehandlingen på ett tidigt stadium utnyttjats för annat än matematik och att jacquardvävstolen är ett första exempel på programstyrd tillverkning.

1890 utnyttjades hålkort för första gången matematiskt, nämligen för folkräkning av staden Cincinnati, Ohio, USA. Hålkortet hade då samma form och storlek som idag och kuriöst nog även samma storlek som den dåvarande dollarsedeln. I kortet stansades runda

hål motsvarande resp. yrken, varefter en enklare avkänning ordnade så att korten sorterades i högar, varefter resp. "yrkeshög" räknades.

Hålkortstekniken utvecklades härefter snabbt. Svagströmstekniken utnyttjades för avkänning och elektromekaniken för drift. Sedan följde snabbt slag i slag elektroteknikens intåg i datatekniken. Maskinernas antal ökar dagligen. Alla storlekar finns med varierande kapacitet och hastigheter beroende på kundens önskemål, resurser och vad som kan vara rationellt.

Genom att ta in olika identifierings- och informationsdata på korten har också öppnats möjligheter att genom olika sorteringar och olika operationsprogram få fram presentationer sedda från skilda synvinklar. Kontorsarbetet har rätt väsentligt rationaliserats. Fördelen har blivit så, att rutiner har lämnats till datamaskinerna, medan de mänskliga databehandlarna får dra slutsatser av resultaten. Här skall nu inte lämnas en beskrivning på funktionsprinciper hos de olika maskinerna. Ju mer avancerad anläggningen är ju svårare är den att programmera så att den fungerar rätt. I dagens läge ser man otåligt på de nya anläggningarna och frågar sig, varför man gett sig på att skaffa dem, då de "gamla" hålkortsmaskinerna vore fullt tillfyllest. Varför fordras dessa supersnabba operationstider? Svaret är inte så svårt som till kinesens fråga om vad världsrekordhållaren på 100 m skulle göra på den tid av 2/10, som han var snabbare än någon annan i världen. En snabbare an-

läggning kan på rimligare tid få fram större kvantiteter av önskade beräkningar. Exempelvis kan er lön utbetalas redan den 25 varje månad i stället för att ni skulle behöva vänta till den sista. En större maskin kan också samtidigt ta in fler data och därigenom i samma operation göra fler beräkningar, som annars skulle göras i följd efter varandra. När datamaskinen äntligen kommit igång, är rutinen fullt tillförlitlig. Innan dess ligger dock ett synnerligen komplicerat programmeringsarbete och därefter en mycket lång provtid för att rätta till småfel och kontrollera programmets riktighet. Hade ni inte själv några svagheter under skoltiden? Inte nog med att det tog tid att lära er denna utan sedan följde träning och åter träning för att få bort småfel och rutin.

Tänk så även om ni inte till att börja med får de önskade resultaten från datacentralen. Programmerarna är bara människor och så är nästan datamaskinen med. Får ni uppenbara fel till att börja med, så är det riktigt att anmärka på det, men det är felaktigt att fördöma systemet. Ge systemmannen, programmeraren och operatören sin chans och mera tid. Det sannolika är att ni så småningom får ett tillfredsställande resultat.

Lärare i datateknik har förklarat att datamaskinerna är fullkomliga idioter, som inte svarar på annat än vad de är programmerade för, men de är snabba idioter. Det är nog fel. Ni själva kan inte heller mer än vad ni är programmerade för eller har lärt er. Ni började omedelbart efter det ni kom till denna världen och er lärdom ökar för varje dag så länge ni andas.

Frågan är vidare, om vi kommit till slutet på datatekniken. Med tanke på stridsledningsmaskinerierna, rymdforskningen etc. torde man med säkerhet kunna påstå att det återstår det mesta.

Att maskinen verkligen kan tänka och att vi har mycket att vänta exemplifieras genom att i USA fick jag spela schack mot en maskin, som egentligen inte var avsedd som spelautomat. Den var heller inte programmerad för olika schackspelskombinationer utan endast för pjäsernas olika rörelser och spelets målsättning. Efter ca 42 drag var jag matt. I själva verket hade maskinen spelat över 2.000 partier. Maskinen hade förlorat många partier, men för varje förlust spelade den omedelbart spelet baklänges igen och kontrollerade var den gjort fel drag, varefter detta lästes in i minnet. Därefter upprepades inte detta fel och maskinen blev klokare efter varje fel.

Därav ser man, att vi lär oss mest genom att göra fel. Säg vem som är felfri?

I bil till Paris *Carita berättar*

Efter iordningställande av bil, anskaffning av försäkringsbrev, beställning av färjebiljetter m. m., var jag så äntligen resklar för semestern 1963. Och i år var målet Paris. Som resällskap skulle jag ha Sonia Ahlander, hemmahörande på DC.

Lördagen den 6 juli gav vi oss iväg mot Hälsingborg, där vi senare färjade över till Danmark, naturligtvis tillsammans med flera tusen andra semesterfirare som skulle samma väg.

Väl över på den danska sidan började högertrafiken. Och vi smalt bra in bland alla andra ovana svenska biler. Vi fortsatte genom landet, ner till den nya fågelleden Rödbyhavn—Puttgården. Efter en timslång båtreså åkte vi vidare via Hamburg—Bremen—Amsterdam.

Vid den holländska gränsen möttes vi av en turistvärdinna som hälsade oss välkomna till landet, samtidigt som vi fick mottaga en present.

Den holländska kusten var tjusig och där glittrade solen över det blå havet. I Amsterdam hade vi en sådan tur, att vi träffade en svensktalande dam, som berättade om staden. Bilisterna i denna stad fick verkligen inte vara stressade. Vi hade en skåpvagn framför oss, som helt plötsligt stannade. En äldre herre började packa in väskor och cyklar i bilen och han tog verkligen mycket god tid på sig. Att signalera hjälpte faktiskt inte, så vi fick snällt vänta.

Turister som vi var, så var naturligtvis en karta oundgänglig. Vid ett tillfälle, då vi tvistade om vägen, knackade det på rutan och en liten pojke frågade om han kunde hjälpa oss. I trasiga kläder och på en gammal cykel trampade han sedan före oss ut ur staden. Vi hamnade rätt och var så på väg mot Brüssel, varifrån vi fortsatte direkt mot

Paris. Snart såg vi äntligen den efterlängtningsvärdiga vägvisaren med Paris. Vi åkte in på en av denna stads alla gator och efter någon timme hade vi funnit Champs Elysee, med dess enorma trafik. Och vi kunde gott konstatera, att det verkligen var Paris som vi mött.

Jag har inte vågat mig upp i den Stockholmska trafiken, men nu var jag helt plötsligt i mitten av miljonstaden Paris. Men det var bara att tuta och köra, nåja, så lätt var det nu inte.

Place de l'Etoile, där Triumfbågen med den okände soldatens grav finns, blev vårt första besök i Paris och strax nedanför den träffade vi helt apropå två UHF-flickor, nämligen Henny Svensson och Anna-Lisa Carlsson. Tillsammans med dem betalade vi en kusk 40 francs för att vi i hästlandå skulle få uppleva staden. Vi åkte förbi Concordeplatsen och Invaliddomen, där Napoleon ligger begravd. Seine låg där med sina broar och vi fortsatte utmed den tills vi kom fram till Notre Dame.

Så nådde vi äntligen upp till Mont Martre, där vi kunde blicka ut över staden från trappan till den vita Sacre Coeur-kyrkan, den berömda och sagolika helgedomen. Konstnärer var som vanligt i arbete här uppe och man kunde snabbt få ett porträtt av sig själv.

Eiffeltornet fick givetvis ett besök, och på dess 3:e etage fann vi åter några Arboga-bekanta, bl. a. Lena Magnusson, min arbetskamrat, som tillsammans med fästman Arne Bjelke hade bilat hit ner.

Att inte ha sett Paris från toppen av Eiffeltornet, är heller inte att ha sett Paris. Utsikten var helt fantastisk, och vi hade hela staden under våra fötter.

En sightseeingtur på Seine hann vi också med, och då kunde vi inte låta bli att stämma upp "Under Paris broar".

Mont Martre upplevde vi också en kväll, där vi sjöng och dansade tillsammans med folk från hela världen.

Pigalle fick också ett besök. Dit bjöds vi av en militärattaché vid namn Mahmoud Odeh, känd mera kanske som man till f. d. UHF-flickan Gunda Carlsson, som efter 7 år i Syrien nu tillfälligt bodde i Paris. Vi besökte dem även i deras våning, där Gunda helt själv sköter sitt stora hushåll och passar sina 4 livliga barn samtidigt som hon är trevlig värdinna på sin mans representationsmiddagar.

Franska nationaldagen, den 14 juli, fick vi också uppleva. Då Paris gator snabbt fylldes av miljontals människor, som alla ville se dessa militärparader som dånade fram på Champs Elysee. Flygplan susade förbi och försvann i

moln med de franska färgerna. Kransnedläggning skedde också vid den okände soldatens grav. Kvällen avslutades med dans på gatorna.

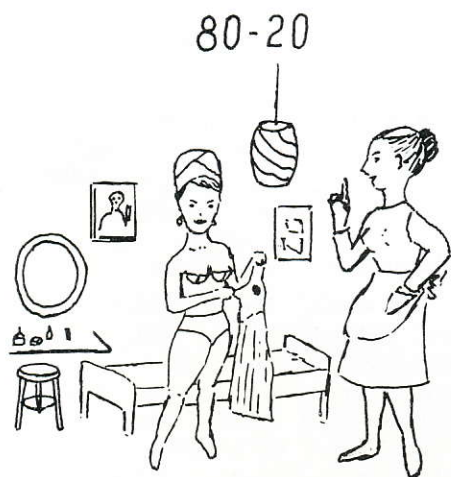
Den dagen kom också, då vi fick säga adjö till Paris, där nöjeslivet virvlade, alla teatrar hade utsålda hus, där luften var varm och där vi tyckte det var värt att leva.

Luxemburg, det lilla konungadöme som gränsar till Frankrike och Tyskland, besökte vi på hemvägen, varefter vi fortsatte vidare utmed Moseldalen. Moselfloden, en biflod till Rhen, var omkring 5 mil lång och helt underbar. Längs flodens stränder odlades vin i mycket stor utsträckning. Vinet, som var vitt och hade en syrlig och mild smak, var mycket gott.

Vi fortsatte vidare mot Köln via Rhendalen, även den mycket tjugig. En snabb titt på Kölns berömda domkyrka "Kölnerdomen" och sedan bar det iväg till Hamburg. Där vi i korgar åkte över IGA-utställningen som ligger vid Platen und Blumen, där den kända vattenorgeln finns. Från våra korgar kunde vi se ett område som var enormt stort, där bl. a. blomstergrupper och fontäner dominerade. Här måste erkännas, att det var det enda av Hamburg vi såg, förutom att vi upplevde staden by night. Naturligtvis på Reperbahn med dess vilda nöjesliv, som väl alla känner till.

Semestern började nå sitt slut och vi fick åter färja över till Sverige. Hemresan gick inte lika fort som nedresan. Vid färjeställena var det jättelånga köer och vi fick vänta i många timmar, men hem kom vi i tid för att åter den 29 juli vara på våra arbetsplatser.

Och många verkligt trevliga minnen har vi kvar av semestern 1963, så den glömmet vi nog inte i första taget.

Kom ihåg, kära barn, att åttio procent av mannens uppmärksamhet gäller ulla resor och tjuo procent av din figur.

Det man lär på CVA kan va mycket bra att ha

av Inger-Lena Hultberg

Flygingenjörskadetter

Det finns säkert många här i Arboga och på CVA som att döma av de undrande blickar med vilka vi bemöts, undrar vad vi egentligen är för några, vi sju som i drygt en månad suttit utspridda på olika avdelningar och stort produktionen. Vi är här för att lära känna en central verkstad, vilket ingår i den utbildning till flygingenjör, som vi håller på med på somrarna. Under resten av året, d. v. s. höst, vinter och vår, går vi på teknisk högskola i Göteborg (Chalmers), Stockholm (KTH) och Lund (LTH) och där har vi gått i 2 år nu. Om allt går väl, lär vi om två till tre år vara civilingenjörer.

Redan förra sommaren var vi på CVA, dock bara i tre veckor. Under den tiden fick vi lite allmän orientering samt gick omkring på olika avdelningar en vecka på var. Nu i år däremot, placerades vi på en avdelning hela tiden för att vi skulle komma in i och lära känna en apparat ordentligt. Till sammans med kadett Eriksson placerades jag på flygradio.

Vi visste redan från förut ungefär hur vår vistelse på CVA skulle komma att gestalta sig och vi kände oss inte helt främmande inför det väldiga komplex som CVA utgör. Ändå kunde vi inte låta bli att förundras över en del saker, som detta, att det sprids en sådan mängd papper i alla sammanhang. Jag för min del har dock ingen erfarenhet av någon större civil verkstad, så något jämförelsematerial har jag inte, och det kanske är det som gör att man förvänas.

Alltnog, på morgonen traskade vi då upp till vår avdelning (alltför tidigt tyckte vi) där vi blev hjärtligt välkomnade och mycket väl emottagna. Vi fick hämta ut var sin imponerande verktygslåda (efter lite papperskrivande) och tilldelades en provbänk, en station och instruktionsböcker till densamma. Glada i hågen satte vi igång och började med att slå på instrumenten, vilket vi galant klarade. När vi sedan började läsa, dämpades dock vår iver en del; vi förstod då inte mycket. Här förklarades t. ex. att en viss del

av apparaten fungerade som en helt vanlig ditt och datt och det var ju nog så riktigt och bra bara man visste hur en helt vanlig ditt och datt fungerade och *det* visste inte vi. Jag måste dock till vårt försvar säga, att under de två åren vi läst på högskolan, har vi i huvudsak läst allmänna ämnen, mycket matematik, fysik och en del teoretisk elektroteknik. Tillämpade ämnen, som t. ex. telekommunikation, kommer vi att läsa bl. a. i år, så det vi kunde om radio innan vi kom hit, var i det närmaste ingenting. Dock, vi gjorde som vi blivit tillsagda, kallade på hjälp om det blev stopp någonstans och det hade det ju blivit inom oss. Med några frågor och förklaringar reddes problemet faktiskt upp så att vi förstod (läs: trodde förstå) vad som menades och vårt humör steg därvid avsevärt. När vi sedan helt på egen hand lyckades få fram ett utslag på en uteffektmeter och det stämde med uppgivna värden kände vi oss verkligt stolta, även om det inte var så att säga vårt fel att den visade rätt.

Det tog inte så många dagar innan vi började känna oss riktigt hemtama bland instrument och böcker och kom in i språket så att vi ungefär förstod vad som menades. Läst lite scheman hade vi gjort förut, men nu lärde vi oss också utseendet på en del komponenter och vi kunde till och med finna motsvarande punkter på schemat och i apparaten. Och vad vi diskuterade på fritid? Jo naturligtvis det vi var helt uppfyllda av: radio hit och radar dit. Nu när vår tid här nästan är ute, känner vi oss som garvade radiokännare (jämfört med vad vi var förut åtminstone!) tack vare den goda handledning vi fått och slänger nu obehindrat facktermer omkring oss.

Det i vårt tycke verkligt fina med utbildningen här på CVA är att vi kommer i handgriplig kontakt med instrument och apparater. På högskolan behandlas allting teoretiskt och det är någon gång under laborationerna som man störtar på instrument, och dessa ser för den oinvidde nästan skräckinjagande ut. Inom CVA, som har stora resurser, finns ju massor av fina instru-

ment av olika slag. Vi har fått arbeta med dem, suttit och labbat med t. ex. oscilloskop och lärt oss hur man ställer in dem och använder dem. I och med att man kommer underfund med hur de fungerar, försvinner också den känsla av rädsla man haft och man vågar ta i knappar och rattar.

Förra året satt jag en vecka på instrumentavdelningen och pillrade med oscilloskop och lärde mig en del om sådana. Det hade jag glädje av en gång i våras, när vi i en laboration använde oscilloskop, och det var vår allra kitsligaste assistent som var handledare. I början gick allt bra, men efter en stund, just när han kom och inspekterade, lade skopet helt stillsamt av. Det lyste inte någonstans. Vår assistent kom fram Han drog av kåpan och började kika i innandömet från alla håll och kanter, samtidigt som han såg mycket kunnig ut och muttrade en del saker, som inte helt passade in i sammanhanget. Av den erfarenhet jag gjort, tyckte jag att det kunde vara på sin plats att kolla, om inte säkring- en hade gått! Sagt och gjort. Säkringen sitter ju ofta på baksidan och så gjorde också denna. Man behövde naturligtvis inte ta av kåpan för att komma åt den. Jag skruvade omärkligt ut den och så, den var sönder. I ett lämpligt ögonblick stack jag så fram den lilla säkringen med ett glatt leende och frågade om det inte kunde anses lämpligt att sätta i en annan och sedan se om skopet gick. Det sattes i en ny säkring, varvid skopet gick men nu naturligtvis hade blivit snedställt. Till råga på allt lyckades jag fixa det på minimal tid (och elegant) varpå assistenten dröp av och inte syntes till mer under den laborationen. Han var i fortsättningen inte heller så kitslig mot vår grupp. Sens moral. Det man lär på CVA kan va mycket bra att ha!

Står kvinnorna i stället?

I VoB 63:54 omtalas att all numring av moped- och cykelplatser slopas.

Därjämte meddelas: "För den kvinnliga personalen och för mopeder finnas särskilda ställ reserverade".

Maranata

1:a vittnet: Jag är slaktare Johansson. Halleluja. Jag har slaktat och dödat grisar, kor, hästar och höns. Halleluja. Men nu är jag frälst. Halleluja. Jag har dödat djävulen. Halleluja.

2:a vittnet: Jag är karingen Karlsson. Halleluja. Jag köper korv från slaktar Johansson. Halleluja. Det är inte undra på att det smakar fan om slaktar Johanssons korv. Halleluja.

Vad säger våra säkerhetsbestämmelser?

I samband med spionaffären Wennerström har i olika sammanhang ställts frågan: Vad säger våra säkerhetsbestämmelser och är de tillfyllest? Det kan därför måhända vara berättigat att ägna denna spalt åt saken. Den första delen av frågan skall jag — om än kortfattat — försöka redogöra för, medan den andra delen t. v. helt överlämnas till läsarens bedömning. Vi får säkerligen svar även på den, när den tillsatta juristkommissionen gjort sin utredning och överlämnat sitt svar.

De grundläggande bestämmelserna för den militära säkerhetstjänsten återfinnes i Tjänstereglemente för Krigsmakten (TjRK kap. 18. Detaljbestämmelser har vi i Bestämmelser för sekretess-tjänsten inom krigsmakten (Sekretess B).

TjRK klarar först ut säkerhetstjänstens uppgift och säger: "Den militära säkerhetstjänsten har till uppgift att inom krigsmakten åstadkomma skydd mot spioneri, sabotage och annan skadegörelse, mot landsskadlig propaganda och landsskadlig verksamhet i övrigt, mot ryktesspridning eller spridande av vissa skrifter samt mot vad som eljest kan bringa säkerheten i fara".

TjRK säger vidare att varje chef är ansvarig för säkerhetstjänsten inom hans verksamhetsområde och att *envar* är skyldig att verka för att en betryggande säkerhetstjänst åstadkommes. Särskilt framhålls vikten för *envar* att ofördröjligen rapportera till närmaste chef eller säkerhetschefen om han får kännedom om eller misstänker spioneri, sabotage eller annan skadegörelse, landsskadlig propaganda eller annat som kan bringa säkerheten i fara".

Hemliga uppgifter får delges endast den eller de personer som med säkerhet bedömes behöva uppgifterna för sin tjänst. *Varje annan person är obehörig.* TjRK lägger särskild tyngd på detta genom att tillägga: "Det är således förbjudet för *envar* att åt obehörig muntligen, skriftligen eller på annat sätt lämna upplysning om förhållanden av hemlig natur".

Många gånger är det ganska oklart huruvida en uppgift skall betraktas som hemlig. I dylika fall säger bestämmelserna, att *envar* skall ha som allmän regel att iaktta tystlåtenhet om krigsmakten och rikets försvar.

Beträffande förvaring av handlingar säges, att den, som fått hand om hemlig handling, är personligen ansvarig för, att handlingen handhas och förvaras så att obehöriga icke kan ta del av den. Det framhålls vidare att hemliga uppgifter icke skall delges tidigare än som erfordras för tjänsten.

Som inledningsvis framhållits är detta endast ett kort utdrag ur bestämmelserna. Dessa är f. ö. rätt omfattande och anger i detalj hur handlingar etc. skall handläggas. Det säges bl. a. att den som har att handlägga hemliga handlingar skall känna till bestämmel-

sernas innebörd. — Till synes alltför självklart för att behöva påpekas.

Är bestämmelserna tillfyllest? Nog vill man tycka det, därest de iakttages och tillämpas. Men, som sagt, vi får se vad kommissionen säger.

Behörig är alltså endast den som med säkerhet bedömes behöva uppgifterna för sin tjänst, varje annan person är obehörig.

Hemlig handling skall handläggas och förvaras så att obehörig icke kan ta del av den.

Gunnar Tallqvist

Ett gammalt tempel

*Jag gick en gång till ett tempel
jag minns se'n min barndomstid
Jag följde de trognas exempel
för att få del av dess frid.*

*Där inne steg som en dimma
den heliga rökelsens doft
i de trognas bönetimma
mot templets svartnande loft.*

*Prästinnan vid altardisken
på sin tron i ett glaskrypin
hon delte till brödet och fisken
en underlig trollmedicin,*

*En dryck som tände en helig brand
i vart öga jag såg dess ljus
den hävde tungans och själens band
i ett saliggörande rus,*

*där mången hemligen buren dröm
tycktes bli sann för en kväll
medan arbetslönen rann i en ström
över krogdiskens marmorhäll,*

*där gråa små vardagstankar
blev paradisfåglar med ett
bekymrens och sorgens maskar
blev mos under skon så lätt*

*och där själens skrymslen luftades ut
i en kakafoni grotesk
och dimmiga halvgångna tankeslut
blev en gåta olöslig, burlesk.*

*Jag svepte med andakt min beska
portion
av templets drömmedicin
men min tanke behöll sin gråa fason
och min dröm den var sänd ifrån Hin.*

*Den drömmen var av ett envist slag
jag drömmer den än förvisst*

Många sökande?

En firma sökte en kvinnlig sekreterare genom annons. Man lockade med alla tänkbara förmåner som trivsamt miljö, kamratlig omgivning och så en sista slutläm.

ELDIGA LÖRDAGAR ÄRET RUNT.

*den väver sitt bildverk dag för dag
i ett mönster beklämande, trist —*

*Jag ser en vacklande skara av män
från drömmarnas tempel gå
vid stängningsdags till hemmet igen
till bekymmer och sorger grå.*

*I rännstenen rinner en unken ström
så illaluktande och trög
där mången kräcks opp både fisk och
dröm
och paradisfågel som flög —*

*I nyktrandets vånda och samvetsnöd
de läser en dyster tablå
ty rusets sötma ger bittert bröd
för hem och växande små.*

*Jag ser dem, var avlöningskväll de gå
till drömmarnas tempel igen
av rus och dröm en portion de få
och vånda och ånger se'n —*

*Nu blev jag ilsken och skrek och svor
om tempel och överpatrisk
då kom en ängel och ut jag for
och låg på gatan pladask.*

*Och varje lyktstolpe gav jag en spark
dom tycktes bli fler och fler
på ett torg fick stadens stenpatriark
en skalle — se'n minns jag ej mer.*

Jerker

PERSONALFESTEN

blir den 2 november 1963

i Folkets hus

Stor gala

ARBOGA-REVN

TA NER PARAPLYET

med

PARAPLY- och

PARASOLLORKESTRARNA

Biljetter genom kontaktmännen

Kämpatag av Driftvärnet

– Fin placering i rikstävlingen

Torsdagen den 12 september avgick fartyget Gotland från Nynäshamn kl. 10.40 fullastat med hem- och driftvärnsmän från hela Sverige. Överresan blev lugn, endast små vågor krusade havsytan.

Vid framkomsten till Visby strålade solen från klarblå himmel och på kajen stod Visby militärmusikkår och spelade. Vi hälsades redan vid relingen välkomna från en högtalare. De 28 driftvärnslagen transporterades med buss till A 7, där en vägvisare (vägvisare = Befälselev 440520-161 Larsson A 7) förde oss till förläggningen och sedan till matsalen, där vi fick torsdagsmaten ärter och fläsk.

Efter diverse genomgångar och instruktioner var vi lediga för dagen.

Klockan 06.30 på fredagsmorgonen kom vår vägvisare och väckte de ännu sovande driftvärnspojkarna med bud att frukost utspisades kl 07.00.

Tio minuter före avfärden till dagens stridsskjutning hämtade vår vägvisare oss och förde gruppen till visitationsplatsen. Första momentet i stridsskjutningen var försvar av en transformator.

När gruppen kom fram var fienden redan i färd med att förstöra denna. Våra pojkar öppnade snabbt eld för att driva fienden på flykten. Här hade nog ett samtidigt eldöppnande gjort några poäng, ty gubben, som var uppe i stolpen, hann hoppa ner och klara sig. Längsta skjutavståndet var 355 och det kortaste 75 meter. Vi fick 52,50 poäng och placerade oss därmed som nr 5 på denna station.

Gruppens andra uppgift i stridsskjutningen var att försvara en verkstad från en ställning i skogsbrynet. På denna station klaffade allt. Vi delade dagens högsta poäng 63 med Tv Sthlm.

På tredje stationen försvarade vi en verkstad med eldställningar i källarfönstren. När momentet var över förkunnade Herbert Käberg att allt klaffade till 100 %. Men när protokollet kom, visade det sig att tre figurer var oträffade — ingen hade sett dom. Gruppen fick nöja sig med 63 poäng även på denna station, vilket inte räckte till mer än 7:e plats.

Efter första dagens tävlingar låg vi länge trots några tabbar på 2:a plats i

Målspaning, snabbeld, vapenkännedom, tävlingsskjutning m. m. dominerade övningarna den 24 och 25 september

Övningarna började med samling vid vår nya driftvärnsgård Zakrisberg. Zakrisberg är i alla avseende en utmärkt och lämplig plats för övningar av både inom- och utomhustjänst.

Var femte minut startade fem man på den ca 8 km långa tävlingsbanan. Det gällde för varje deltagare att visa prov på stegning av avstånd, målspaning, snabbeld, kompassriktningar, vapenfrågor, k-pistsskjutning, avståndsbedömning och vapenkännedom.

När halva styrkan var i elden på tisdagen var vädret ganska bra. På onsdagsmorgonen regnade det mycket hårt från en övermullen och åskrik himmel. Trots det dåliga vädret var det ingen som tvekade att starta i den tidiga morgontimmen.

De bästa resultaten av fälttävlan: 1) Carl Broman; 2) Sten Molin; 3) Manne Andersson; 4) Olle Karlsson; 5) Åke Persson. På generalprotokollet fick Erik Isaksson 12 straffpoäng, men det skall vara endast 6 ty han sköt fullt på snabbelden men protokollföraren skrev sex i stället för noll.

I sjukvårdstjänsten segrade den dagsfärske John Enocksson över de övriga med 10 rätta svar av 11. På andra plats kom Tage Eriksson även han på 10 rätt.

I tävlingsskytte för lag noterade CVA—UHF 991 poäng som knappast räcker till någon första plats, då fjolårets segerresultat från F 6 var 999 poäng, CVA—UHF 995 poäng och F 11 943 poäng.

Individuellt på k-pist segrade vår unge Allan Gröden på 246 poäng och satte därmed våra mångåriga k-pistetter Merkén och Neuman på plats. Som femtonåring 1946 skrev Allan in sig som dv-rekryt och har sedan dess varit en trogen man på alla övningar.

På kg visade Arne Olsson upp 224 poäng. Fjolårets segerresultat var 229 och då låg våran Ture Nyrén bakom kolven. F 6 hade då 223 poäng och F 11 211 poäng. På gevär sköt Bertil Blomqvist och Bror Karlsson 131 närmast följd av Herbert Käberg på 129 poäng. År 1962 segrade G. Gustafsson, F 6, på 134 poäng. Närmast efter honom kom Åke Dandanell och Bror Karlsson på 131 poäng.

Bertil.

Arne Olsson och Holger Larsson räddar medvetslös skadad.

sammanlagda poäng. När alla tävlingsprotokollen var inlämnade, hade vi ramlat ner på fjärde plats. Då det var första gången vi deltog i tävlingar bland driftvärnsseliten, var vi mycket belåtna med denna placering.

På lördagen var det starkt blåsväder och gruppen kom i gungning redan på första stationen. Första uppgiften för dagen var vaktjänst. Det ville sig inte riktigt. Vi fick nöja oss med något mer än hälften av maximipoängen.

I momentet snabbeld gick det bättre. Här tog vi hem 44 poäng av 50 maxpoäng, som räckte till 7:e plats.

Vi fick också en 7:e placering i spräng- och mintjänst på 75,5 poäng av 80 möjliga.

Det segrande laget Tv från Umeå hade 55,40 poäng i sjukvårdstjänst, där vi trots våra 52,40 poäng fick nöja oss med en nionde placering.

Handgranatkastningen gick ganska bra. Vi tog hem 11,70 poäng, medan de segrande lagen Jvg Eskilstuna och VV Luleå visade upp 14,30 poäng. Våra 11,70 poäng räckte till 6:e plats.

Vårt driftvärnslag bestod av: Lagledare Tage Wallqvist, gruppchef Gunnar Merkén, kg-skytt Åke Dandanell, gevärsskyttarna Lennart Larsson, Holger Larsson, Arne Olsson, Herbert Käberg och som reserv Bertil Blomqvist.

I extratävling för gruppchefer placerade sig vår Gunnar Merkén på 15:e plats bland 28 deltagare.

Vår kg-skytt Åke Dandanell lade be-

Hundskallet vid Igelsäter

Under vårmånaden maj hördes hundskall från CVA hundgård. Denna byggnad har legat öde och tyst sedan CVA startade 1944. Många undrade vad som var å färde.

Det var 18 topptrimmade skyddshundar som stod till förfogande för den vid CVA anordnade kursen i Hund-, brand- och räddningstjänst.

I det vackra vårvädret fick flottilj-poliserna från hela Sverige en repetition i flygplankännedom, räddningstjänst, brandsyn, körning med räddningsfordon i svår terräng, fällning av skog med motorsåg och en hel del annat.

Bilderna till vänster. Undre: Intensiv flygplansbrand. Övre: Efter avsläckning. Bilderna till höger. Undre: Hundgården. Övre: Vakhundsdressyr.

slag på 11:e placeringen bland 53 hem- och driftvärnsskyttar.

Bertil Blomqvist placerade sig som nr 6 bland 28 reserver. Moment vid extratävlingen: Spräng- och mintjänst, Vaktjänst, Sjukvårdstjänst, Skolskjutning samt Handgranatkastning.

I lagpris fick gruppen ett st. 3-lågigt gasolkök med tub. Individuella priser till lagskyttarna silvermedalj samt en kastspörulle ABU-Matic 20. I extratävlingen fick Ake Dandanell en cigarrättändare och Bertil Blomqvist en sjukvårdslåda. (Eftersom sjukvård var Blomqvists sämsta gren, träffade väl priset en ganska öm punkt!)

Hemfärden kl 22.00 på lördagskvällen blev en av tävlingens svåraste moment. Östersjön var i uppror — ca 20 sekundmeter blåst. Trots omkullkastade stolar, nedfallande gevär och illamående passagerare klarade vi oss väl. Vi anlände till Nynäshamn kl 05.30 på söndagsmorgonen litet mosiga, men ändå glada efter 7,5 timmars svår sjögång i en salongsstol.

På parkeringsplatsen stod vår VW-buss och väntade på att få föra hem driftvärnslaget till Arboga.

Lagets medlemmar ber att till chefen för CVA få framföra sitt tack för allt tillmötesgående under förberedelserna till tävlingen.

Dryg 10-öring

Följande har vi utan betänkligheter knyckt ur "Flygmotor". Det handlar om hur länge en kilowattimme, som kostar ca 10 öre, räcker för olika slag av el-apparater.

Rakmaskin	10 min dagligen under ca 1½ år
Skivspelare	(med förstärkare) ca 17 timmar. Under den tiden hinner man spela över 80 EP-skivor, 45 varv per min.
Radio	17 timmar
Bandspelare	13 timmar
Symaskin	ca 13 timmar, vilket motsvarar mer än 900 m söm
TV-apparat	5—7 timmar
Hårtork	2,5 timmar
Strykjärn	(med termostat) 2,5—3 timmar. Man hinner t. ex. stryka minst 8 skjortor, 2 pyjamas och en barnblus

Köksmaskin	2—3,5 timmar beroende på motorstyrkan. Med 1 kWh kan man mala ca 60 kg kött eller passera ca 70 kg äpplen
Dammsugare	2—2,5 timmar. Med 1 kWh kan man suga en matta ca 2 × 3,5 m mer än 30 gånger
Elkastrull	2 timmar. Räcker till att koka upp 8 l vatten
Väffeljärn	nära 1,5 timme
Brödrost	1—2 timmar. Med 1 kWh kan man rosta ca 90 skivor långfranska
Elkamin 1000 W	1 timma
Frysbox	5 timmar
CVA	3 sekunder kan vi tillägga, men tänk då på att vi har åtskilligt lägre energipris än hushållen.

PROTOKOLL FRÅN DRIFTVÄRNETS GRUPPTÄVLING

	Strids- skjutning	Spräng- o. mintjänst	Vaktjänst	Sjukvårds- tjänst	Snabbeld	Hgrkast- ning	Summa poäng
1. Tv Stockholm	194,25	60,50	59,0	54,40	48,0	9,10	425,25
2. FFV, Amf Z	188,25	77,0	58,0	51,80	38,0	7,80	420,85
3. Sydkraft Älmhult . . .	179,00	78,0	61,50	52,60	34,0	6,50	411,60
4. FV, CVA-UHF	178,50	75,50	44,50	52,40	44,0	11,70	406,60
5. Jvg, Eskilstuna	157,00	77,50	53,0	55,0	48,0	14,30	404,80

Pensionärer

Kalle omgiven av gratulanterna. Fr. v. Olof Johansson, Kalle Karlsson, Eskil Östlund, Allan Genberger, Sten Edberg, Birger Ahlin, Margaretha Malmehed.

Den 18-de pensionären vid UHF, förrådsarbetaren Karl Karlsson, hade nära 17 arbetsår vid UHF bakom sig, när han den 8 juli avgick med pension.

De närvarande cheferna och arbetskamraterna hade fredagen den 5 juli samlats i UHF lunchrum vid en kopp kaffe för att avtacka och hylla den blivande pensionären och 60-åringen.

Byråingenjören Eskil Östlund från företaget inledde tack- och avskedstalet med att varmt tacka Karlsson för trogen och samvetsgrann tjänst och passade samtidigt på att framföra sina gratulationer för den kommande 60-årsda-

gen. Byråass. Birger Ahlin tackade och önskade Karlsson lycka till på avdelningens vägnar och herr Sten Edberg framförde fackföreningens tack för de gångna åren. Herr Olle Johansson talade på kamraternas vägnar och berättade roliga episoder från den tid som varit och överlämnade en minnesgåva och blommor. Även föregående talare överräckte blommor.

Den nyblivne pensionären fyllde 60 år den 8 juli och började vid UHF den 9 dec. 1946. Friluftsliv med bössan över axeln kommer att bli den närmaste tidens melodi för Karlsson.

C-H

*Förrådsdir.
Nyberg
överlämnar
medaljen till
Malmehed.
Adolfsson i
bakgrunden.*

Städerskan fru Agda Lindstedt avgick med ålderspension den 30 juni. Hon har tjänstgjort vid CVA sedan i januari 1947. Under senare tid har hon huvudsakligen ombesörjt städningsarbetet på datacentralen.

Som bevis på uppskattning överlämnade DC-personalen en avskedsgåva till fru Lindstedt och tackade henne varmt. Sista arbetsdagen avtackades hon även av chef, arbetskam-

Efter drygt 13 års tjänst vid CVA avgick fru Malin Rehnberg med pension den 30 september 1963. Hon avtackades varmt av såväl företagsledning som arbetskamrater och fick motta blommor och avskedsgåvor.

rater och representanter för personalorganisationerna vid CVA. Arbetskamraterna överlämnade ett konstverk.

Hyllningar

Den 15 juli 1963, en solig, varm sommardag passerade chefen för UHF, flygdirektör Erik Nyberg, 60-årsgränsen.

Högtidsdagen tillbringade jubilaren (som bland personalen på UHF vanligen tituleras "Far" — ett uttryck för vad vi alla känner för honom) i sitt vackra hem i Brattberget. Först i raden av utomstående gratulanter var CUH, flygdirektör Per Jurander. Här efter kunde företrädare för personalen vid UHF samt för personalorganisationerna FCPF och FCTF gratulera med blomsterkorg och blomstercheckar samtidigt som ett varmt tack framfördes för de gångna CFA/UHF-åren.

Överingenjör Lars-Harry Larsson kom med klocka i handen och överlämnade den som gåva från vännerna i arbetslivet samt framförde allas lyckönskningar.

En kopp gott kaffe avnjöts i sol och grönska på nybergska tomten innan nästa uppvaktning anlände.

Medaljutdelning

Två trotjänare vid FV ingenjören Karl-Erik Adolfsson och assistenten Karl Sigvard Malmehed har tilldelats medaljen "För nit och redlighet i rikets tjänst".

Utdelningen skedde i förrådsdir. Nybergs tjänsterum under närvaro av sekt. chefen vid UHF. Förrådsdir. Nyberg tackade de båda medaljörerna för deras insats och plikttrohet inom FV och önskade dem ännu många år av glädjefyllt arbete och god hälsa.

Både Adolfsson och Malmehed började sin bana inom FV vid CVM 1929 och har nu 34 tjänsteår bakom sig. Vid UHF anställdes Adolfsson 1947 och Malmehed 1959.

K. H.

Vi gratulerar

CVA

60 år

1963		
24/9	Valter Augustsson	avd. 653
24/10	Sture Bengtsson	951
9/11	Alfred Lissåker	613
13/12	Karl Svensson	290
18/12	Sven Söderström	542
1964		
10/1	Gustav Larsson	290

50 år

1963		
7/7	Helmi Nyrén	avd. 380
12/7	Walter Lundborg	720
29/7	Erik Holmstedt	761
16/8	Gösta Johansson	660
19/8	Sigfrid Jansson	122
2/9	Ejnar Höglund	992
10/9	Gunnar Ericsson	532
1/10	Manne Lundberg	642
21/10	Volrath Östman	870
23/10	Bertil Holmberg	290
27/10	John Wirselius	670
29/10	Erik Sjöberg	272
9/11	Eric Löfgren	100
9/11	Stig Ahlgren	380
22/11	Torsten Eriksson	290
12/12	Sture Fröling	614
26/12	Ake Zackrisson	290
29/12	Henry Gustafsson	653
1964		
4/1	Knut Östling	230
13/1	Herman Eriksson	850
23/1	Ingrid Nordgren	380
23/1	Harry Arvidsson	257
25/1	Harry Eriksson	780
26/1	Gunhild Lindgren	380
12/2	Rudolf Eriksson	130
1/3	Gustav Carlsson	100
4/3	Kurt Gustavsson	370
5/3	Tore Eriksson	871
7/3	Gösta Bohman	480
10/3	Linnéa Sträng	380
14/3	Gösta Söderqvist	283
22/3	Hilding Sjöberg	180
25/3	Elof Fransson	850

UHF

60 år

1963	
15/7	Erik Nyberg
22/8	Harry Johansson

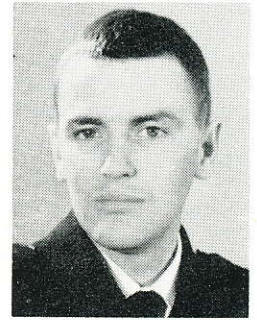
50 år

1963	
15/7	Sten Nystedt
26/9	Gunnar Hjorth
1964	
27/2	Karl-Erik Adolfsson
7/5	Karl Hultman

Vi hälsar välkomna till CVA

Birgitta Alex, skrivbiträde	780
Hans Andersson, ingenjör	530
Nils-Olof Andersson, verkstadsbud	230
Paul Bardell, svarvare	101
Nils-Ake Bergkvist, hjälpmontör	272
Per-Olof Bjerke, ingenjör	523
Leif Blixt, ingenjör	503
Hans Boholm, tjänsteman	646
Håkan Brodin, tjänsteman	970
Margot Byström, skrivbiträde	951
Barbro Dahlström, skrivbiträde	990
Rolf Danell, ingenjör	281
Berit Eriksson, skrivbiträde	970
Bo Eriksson, tjänsteman	272
Lisa-Britt Eriksson, biträde	370
Per Eriksson, ingenjör	616
Stig Eriksson, biträde	672
Maud Famne, kanslibiträde	951
Set Franzén, ingenjör	528
Ove Granberg, tjänsteman	952
Hans Gripenberth, driftingenjör	952
Astor Gustavsson, förrådsmästare	765
Inge Gustavsson, ingenjör	502
Lars Göransson, hjälpmontör	279
Lars Hansson, biträde	522
Halvar Hällkvist, hjälpmontör	275
Thore Isaksson, tjänsteman	630
Berndt Jansson, ingenjör	524
Miriam Jansson, dagstäderska	380
Hjalmar Jarehag, tjänsteman	523
Arne Johansson, ingenjör	522
Hans-Göran Johansson, ingenjör	513
Hjalmar Johansson, förrådsarb.	780
Hans Johnsson, hjälpmontör	272
Kaj Jonsson, hjälpmontör	274
Catarina Jonsson, biträde	630
Birger Jönis, ingenjör	524
Arne Carlsson, ingenjör	360
Olof Karlsson, tjänsteman	624
Karl-Otto Kvick, yrkeslärare	609
Sören Kärvegård, ingenjör	517
Gunnar Larsson, ingenjör	503
Gunbritt Lindberg, ingenjör	360
Lars Lindberg, driftingenjör	690
Alf Lindkvist, ingenjör	283
Leif Löfvenius, hjälpmontör	272
Margareta Moen, skrivbiträde	957
Hans Månsson, ingenjör	523
Birgitta Nellrup, biträde	370
Christer Nilsson, flygunderingenjör	480
Arne Nordin, tjänsteman	630
Pentti Nykänen, ingenjör	523
Ragnvald Ohlfeldt, vaktman	850

Vi presenterar

Flygingenjör Rolf Jonsson är vår nye medarbetare på produktionsavdelningen. Han kom till CVA den 1 september 1963 och tjänstgör som assistent åt överingenjören.

Fru Asta Wahlbom tillträdde den 1 augusti 1963 befattningen som undersköterska vid CVA läkarmottagning.

Folke Persson, ingenjör	514
Ingvar Pettersson, ingenjör	515
Maj-Britt Pettersson, dagstäderska	380
Rune Rampling, hjälpmontör	272
Christina Rahmqvist, skrivbiträde	720
Solweig Rydström, skrivbiträde	953
Sven Ingemar Sandström, ingenjör	659
Conny Sirby, bankarbetare	274
Anders Sjögren, hjälpmontör	281
Rune Sävenberg, tjänsteman	750
Ewa Söderberg, skrivbiträde	875
Ralf Tibbling, ingenjör	513
Jan Tollin, ingenjör	513
Asta Wahlbom, undersköterska	958
Lars Wallin, driftingenjör	500
Eva Welander, skrivbiträde	951
Margareta Westerberg, skrivbiträde	636
Karl-Erik Wikman, tjänsteman	610
Lennart Zetterström, ingenjör	517
Maud Öberg, kontorsbiträde	641
Berndt Ödman, tjänsteman	646
Mona-Lill Ödman, kanslibiträde	630
Britt-Louise Östlund, ritbiträde	370

Vi hälsar välkomna till UHF

Rune Aronsson, förrådsarbetare
Ulla Eriksson, kontorsbiträde
Birgitta Johansson, kontorsbiträde
Hans Lindström, truckförare
Sven Larsson, förrådsarbetare

På grund av förskjutet utgivningsdag blev inte Bergtrollen i tillfälle att som vanligt gratulera alla födelsedagsbarn i förväg. Gratulationerna är inte mindre hjärtliga nu när de kommer i efterhand.

Våra jubilarer

Tio år vid CVA

Erling Eliasson, ingenjör
Margareta Fogelberg, kontorsbiträde
Nils Johansson, förste verkmästare
Ture Olsson, driftingenjör
Gösta Sigge, driftingenjör

Tio år vid UHF

Inger Kangas, bitr. för skriv- och
kontorsgöromål
Bror Andersson, förrådsarbetare

Tack

Ett varmt och hjärtligt tack till chefer och arbetskamrater vid FF/DC och CVA för de många vackra avskedsprenter jag erhöll vid min avgång.

Agda Lindstedt

Till alla som hedrat mig på högtidsdagen, ber jag få framföra mitt varmaste tack.

Erik Rydh

Till arbetskamraterna vid CVA, RFi, RFU vill jag framföra ett hjärtligt tack för avskedsgåvan jag fick mottaga, då jag slutade min anställning på CVA.

Karin Wallinder

För den vänliga uppvaktningen och gåvorna på min avskedsdag ber jag härmed få framföra mitt varmaste tack.

S. Erik Ejert

Hjärtligt tack till chefer och arbetskamrater för all vänlig uppvaktning på min 50-årsdag.

Sigfrid Jansson

För all uppvaktning på min 50-årsdag, ett hjärtligt tack.

Jens Nilsson

Hjärtligt tack för uppvaktningen på min 50-årsdag.

Walter Lundborg

Hjärtligt tack för all vänlig uppvaktning på min 50-årsdag.

John Kardell

Ett varmt tack för all uppvaktning på vår bröllopsdag.

*Christina och
Christer Skoglund*

Hjärtligt tack till chefer och arbetskamrater för all vänlig uppvaktning i samband med min högtidsdag.

*Lennart Carlsson
UHF*

Hjärtligt tack för den vackra minnesgåvan som jag fick, då jag slutade vid CVA.

Gunnel Eriksson.

Mitt hjärtliga tack till chefer och arbetskamrater för vänlig hägkomst på min 50-årsdag!

*Ejnar Höglund
Avd 992*

Ett hjärtevarmt tack för den storslående uppvaktningen på 50-årsdagen.

Bengt Lundmark

Sport, bad och lärorikt på

yrkesskolans resa

Studieresan för klass II hade även i år samma sträckning som föregående års.

Kl 7 på morgonen den 5 augusti stod vi utanför UHF-porten och väntade på bussen från Västerås. Tillsammans med 15 Västeråsare for vi sedan mot Linköping och Malmslätt. Vid middagstiden kom vi fram, lagom att bli serverade en närande lunch.

Sedan fick även CVM-grabbarna kliva på bussen för att tillsammans med oss andra åka de fyra milen tillbaka till Norrköping, där ett studiebesök på radio- och TV-fabriken Nefa väntade oss.

På Nefa blev vi indelade i fyra grupper. Vi fick gå igenom verkstadslokaler och studera radio- och TV-apparaternas tillblivelse på löpande bandet. Det var speciellt en plats vid bandet, där man monterade komponenter på tryckta kretsar, som intresserade oss. Men när vi stått där en stund sa' guiden: "Grabbar, vi fortsätter. Det kanske är några i de andra grupperna som vill titta på henne!"

Vid de löpande banden satt övervägande kvinnlig arbetskraft — ca 800 i en sal — vilket inte nämnvärt försämrade intrycket av det hela.

Så åkte vi tillbaka till Linköping, till middagen och den stundande fotbollsturneringen.

CVV var favoriter och hade två in-teckningar i pokalen, medan däremot CVA och CVM inte hade någon alls. Första matchen vann CVM överraskande nog över CVV med 2-0. Nästa match spelade vi mot CVM och trots stort övertag från vår sida men med många missade chanser, så kunde CVM klara 0-0. Tredje och sista matchen gick mellan CVV och CVA och den blev spel mot ett mål (CVV:s). Trots detta klarade vi inte av att göra mer än två mål och med den segern låg CVM och vi lika.

Vi gick så småningom med på den av CVM föreslagna straffsparkläggningen och det ville till 9 straffar innan CVM stod som mästare. Dessförinnan hade dom missat en straff, vilken gick om på grund av att vår målvakt hade rört sig innan straffen gått! Efter denna dramatiska uppgörelse utdelades priset tillsammans med ett leve till det segrande laget.

Tisdagen blev resdag. Väckning kl 6.30, frukost och sedan iväg med kurs på Göteborg.

Vi kom lagom fram till Vättern för

att få se dimman lätta över sjön och i Gränna blev det uppehåll för ett frivilligt morgondopp.

Lunch i Jönköping och eftersom det var mycket varmt tog vi ett dopp utanför Borås.

Vid infarten till Göteborg stämde vi upp en sång. Den där om Halta Lotta.

Så småningom installerade vi oss ombord på Betelskeppet där vi skulle övernatta.

Efter middagen på restaurang Aveny stod det var och en fritt att idka sina intressen. För de flesta blev det att göra Liseberg.

På onsdag förmiddag blev det studiebesök på Koppartrans oljeraffinaderi, Sveriges största. Vi gjorde en rundvandring i anläggningarna och ett besök i oljehamnen. Efteråt bjöd Koppartrans på lunch.

Eftermiddagen blev ledig för sightseeing i Göteborg och de som åkte en tur med Paddan fick då se en av de största båtar som f.n. byggs i Europa. En oljetanker på 95.000 ton, som man bygger på Eriksbergsvarvet.

Mot kvällen drog sig de flesta upp mot Ullevi för att se på matchen IFK Göteborg—Degerfors. Vilken match!

På torsdag morgon gjorde vi ett uppskattat besök på sjöfartsmuseet. Vi fick där lära oss skilja på skonare, fullriggare och många andra typer av båtar. Samt allt om fiske. Akvarierna och särskilt apburarnas invånare tilldrog sig stor intresse.

Efter detta styrde vi så kosan mot Trollhättan.

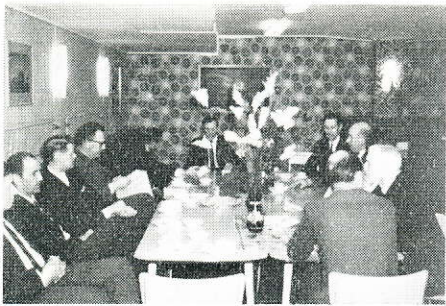
Efter lunchen, som intogs på restaurang Domus, Trollhättan, åkte vi ut till Flygmotor, där vi fick bese verkstäderna både över och under jord. Flygmotor bjöd sedan på middag i sin mäss.

Kvällen var fri att göra vad man ville, t.ex. bese slussarna och vattenfallen.

Fredag morgon blev det hemresa. Efter frukost på STF:s vandrarhem, där vi även övernattat, åkte vi mot Jönköping. Lunch i Jönköping, middag omkring kl 15.00 i Malmslätt. Sedan åkte vi över Norrköping, Katrineholm till Arboga och där var det 15 reströtta grabbar som klev av bussen.

Rektor Holmberg från Västerås, som hade ordnat resan i år, kan känna sig nöjd — lagom långa studiebesök, sköt-samma grabbar och fint väder gjorde sitt till för att han skulle lyckas.

Göran Eriksson

Skicklige läraren Lennart Carlsson avtackades hjärtligt vid kursavslutningen.

UHF:are läste flyngelska på fritid

I början av april avslutades kursen i flyngelska, som var anordnad för UHF personal.

Kursen hade startats för att i första hand utvidga det tekniska ordförrådet i engelska och ge övning i att konversera och uttrycka sig på det främmande språket. Det senare inte minst viktigt för dem, som reser utomlands i tjänst eller på fritid.

Kursen hade samlat 25 deltagare och pågått med 2 lektioner per vecka efter tjänstens slut, sammanlagt 69 timmar.

Lennart Carlsson, UHF, har varit kursens ledare och som textbok och

Wennerström knäckte ej vårt försvar

Wennerströmsfallet blev en verklig godbit för press, radio och TV. Det är helt naturligt, att man i dessa kret-

"röd tråd" har man använt Gunnarssons bok "Flyngelska".

Då och då har läraren vikt in på de grammatiska huvudlinjerna för att friska upp deltagarnas skolengelska samt gjort utvidgningar och förklaringar i anslutning till textboken. Ibland har man varierat med sketcher och dialoger.

Allt prat har gått på engelska, och när någon "trasslat in" sig och fallit in på sitt eget modersmål, har läraren ofta låtsat som om han inte förstod svenska.

Kursen och lärarens sätt att leda det hela har rönt stor uppskattning bland deltagarna, vilket bl. a. visade sig vid avslutningsfesten, då läraren avtackades med blommor och present.

En allmän förhoppning bland deltagarna är att fler kurser i samma stil måtte anordnas, men att åtminstone någon del av lektionerna kunde förläggas under tjänstetid.

Själv förklarar Lennart Carlsson, att det varit mycket trevligt och stimulerande, och att deltagarna visat ett stort intresse att förkovra sig.

sar utnyttjar en nyhet av detta slag till det yttersta. Men vad som i högsta grad är onaturligt, är att man inte enbart i nyhetsmedia utan också på ansvarigt politiskt håll okritiskt slängt påståenden omkring sig, som måste ha medverkat till att man allmänt fått den uppfattningen, att vårt försvar nu är knäckt för alltid.

Det är i denna situation verkligt välgörande att taga del av de klara fakta kring Wennerströms-fallet, som framkommer i "Underlag för genomgång i säkerhetstjänst". Underlaget har utarbetats i Försvarsstaben på uppdrag av ÖB general Torsten Rapp. Innehållet har delgivits dem som deltagare i höstens befäls- och repetitionsövningar och kommer vidare att delges all övrig personal inom krigsmakten. Här utsågs klart, att allt inom vårt försvar inte kan vara röjt. Förhållanden framkommer, som gör att man får den uppfattningen, att de allvarligaste följderna av det avslöjade spioneriet är av temporär karaktär.

För oss försvarsanställda är det glädjande att kunna konstatera, att vi inte har anledning att rucka på vår fasta tilltro till det försvar vi arbetar för.

Old Jim

Stora famnen för fyra USA-farare

Studiegruppen Arne Rydeborg, Lars Jacobsson, Bo Hellström och Bertil Wadsten från CVA reste sista veckan i augusti till USA för att lära underhåll av Rb 324 Sidewinder. Man kom fram 1 september och stannade till den 25. Vid Olmsted Air Force Base i Middletown blev gruppen synnerligen väl mottagen och man gjorde där allt vad man kunde för att besöket skulle ge största möjliga utbyte. Verkstaden, vars verksamhet motsvarar CVA, men är 10 gånger större, hade mycket att lära ut om robot och tillhörande testutrustningar. Gruppen följde verksamheten vid verkstaden och hade dessutom tillfälle att själva handgripligen få utföra de arbeten och testningar, som man ansåg sig behöva.

Man gjorde också ett tvådagars besök hos Philco, Philadelphia. Där fick man följa framtagandet av de testutrustningar, som så småningom skall levereras till CVA. Där gavs också en information om såväl robotar som utrustningar.

Som avslutning tillbringade gruppen två och en halv dag i New York, för att se vad den staden hade att bjuda på.

Mr Frank Saluta, 3:e fr. v. biträdd av Mr Walter Groome Jr till höger om honom visar här fr. v. Lars Jacobsson, Bo Hellström, Bertil Wadsten och Arne Rydeborg hur man provar och testar ett sökarhuvud till Sidewinder.

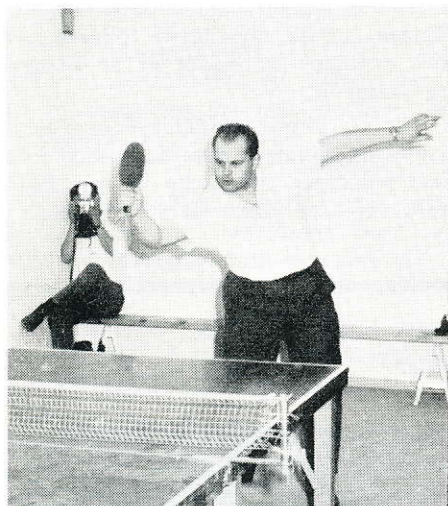
Femkamp à la robot

En fritidsaktivitet.

För att mäta de "inre" krafterna på robottekniska kontoret anordnade vi förra året en femkamp för 5-mannalag.

Det ena laget togs ut från avd. 553 och 555 medan 554 ställde upp lag två. Som "opartisk" domare tjänstgjorde jag och klarade mig på det viset från de mest ansträngande övningarna.

De grenar som vi tävlade i var
bordtennis
dragkamp
orientering
simning och
miniatyrgolf

Uno Haglind i praktslag.

Jag skall inte trötta läsarna med detaljerna även om 1962 års segrare, avd. 554, säkerligen inte skulle ha något emot det. Förutom den ovanskliga äran att vara robotmästare i femkamp för år 1962 hembar de välförtjänt vandringspriset — en robotmodell.

Även i år har vi kvar behovet att roa oss och femkampanDET fortsätter. Denna gång är det fyra lag som kämpar, ett från varje detalj. Det kanske inte blir helt rättvist på det viset, men huvudsyftet med femkampen är inte heller att vara dödligt rättvis.

Vi har naturligtvis gjort en felanalys av föregående års tävling och funnit att dragkampen var mest orättvis (d. v. s. ansträngande. Sätt. anm.). Denna gren har vi därför bytt mot en mera robotbetonad gren — pilkastning!

Vi har hunnit med två grenar i år. Den första, miniatyrgolfen, vann avd. 553 med 556 som tvåa. Simningen, som

CVA topplag i fin engelsk ligastil. Fr. v. lagled. Stig Holmquist, Curt Gréen, Ove Eriksson, Karlinge Eklund, Sven-Erik Engström, Stig Hahne, Axel Karlsson, Ake Dandanell, Ingemar Gustafsson, Sven Hagman, Klas-Göran Alvin, Kjell Söderberg.

Radio utan konkurrens i korpen

Det var i år ganska ovisst om Radio skulle möta upp i korpfbollen. Två av stöttepelarna från i fjol kunde inte ställa upp. Sedan vi lyckats värva två starka kort från Instrument, Stig Hahne och oförbrännelige Kurre Green, beslöt vi att lämna in vår anmälan. Träningsmatcherna hade visat, att det fanns gott om spelarmaterial och därmed hade vi en del goda reserver.

Serien kom att omfatta 13 lag uppdelade i två grupper.

I seriestarten möttes Radio och Motor. Motor med Kjell Johansson som primus kämpade väl men föll med

6-0. Arboga Maskiner besegrades oväntat lätt med 7-1, Strängbetong från Kungsör med 7-0, Secoverken med 3-0, Kommunal oavgjort 1-1 och SGU 7-0. Målkvot 31-2.

I finalen mot Byggnadssmide segrade Radio med siffrorna 4-2. Främste målsyttare har varit Ingemar Gustafsson med 18 mål.

Vi har under hela serien haft en mycket god laganda, varje man har kämpat så länge han orkat och litet till. Ett starkt försvar och en stundtals fint broderande kedja har bidragit till framgången. *Stig*

var andra gren, vann 554 och även här kom 556 tvåa. Totalt efter två grenar leder 554 med 553 som tvåa, men än är inte tävlingen avgjord och det kommer säkerligen att bli en hård kamp innan segrarlaget koras.

Brittsommarrundan

Flygets Motorklubbs traditionella familjerally gick söndagen den 13 oktober. Av 41 startande fullföljde 39. Trots dåligt väder hölls humöret uppe tack vare varm korv vid en av kontrollerna och kaffe vid slutmålet. Ett av CVA uppsatt vandringspris utdelades för första gången. Samtliga fullföljande deltagare erhöill priser. Resultat: 1) L. E. Williamsson 53 prickar; 2) Kjell Nilsson 61; 3) Einar Fallqvist 63;

På återseende FMKA

Radio kommer i varpa.

CVA-mästerskapet i varpa gick på CVA-planen onsdagen den 25.9 1963. CVA-mästare blev Olle Pettersson, Instrument 14,92, Holger Larsson, Instrument 15,90, S. Engström, Radio 16,54. Tävlingarna hade samlat många deltagare och av dem flera från Radio. Varpasporten breder glädjande nog ut sig inom CVA.

553+555 mot 554 (som segrade) i dragkamp. I laget Bertil Sund, Charles Fernsten, Stig Jäderlund, Gunnar Karlsson, Bertil Vadsten.

5 55:or skulle sparka boll

Det var 5 55:or som skulle sparka på en boll

De sade till varandra: "Vi vinner med 5 emot 0!"

De sprang omkring så yra att plötsligt blev de fyra

Det var 4 55:or som skulle sparka på en boll

De sade till varandra: "Vi vinner med 4 emot 0!"

En sprang på sne' så vart de bara tre

Det var 3 55:or som skulle sparka på en boll

De sade till varandra: "Vi vinner med 3 emot 0!"

En börja gå så vart de bara två

Det var 2 55:or som skulle sparka på en boll

De sade till varandra: "Vi vinner med 2 emot 0!"

En var lite klen så vart de bara en

Det var 1 55:a som skulle sparka på en boll

Han sade till sig: "Jag vinner med 1 emot 0!"

Men han hitta ingen boll och så vart han plötsligt noll

Av detta man sig lära kan att 5 utgör inte ens en man

B.-E. & Jaf

Vilho Pukonen har spämt bågen för den sista och avgörande pilen. Allan Gustafsson och Georg Sjölin är spända på resultatet.

30 % koloxid i ny bil!

I två dagar har Flygets Motorklubb anordnat koloxidtest och hastighetsmätarekontroll för medlemmarna.

Proven har tagits på södra delen av CVA-fältet mellan 17—19 varje kväll. På dessa två dagar hann ca 200 hastighetskontroller och 70 koloxidtester utföras. Den exakta hastigheten mättes med statspolisens radarmätare. Koloxidtesten gav ett mycket negativt resultat — ca 30 % av de testade bilarna hade defekter på avgassystemet så att koloxid läckte in i kupén. I ett fall var det i en så gott som ny bil av vanligt märke där koloxidhalten uppmättes till 0,1 %. Detta fall kan vi ta som varning att det inte alltid är en perfekt bil, som vi hämtar i bilaffären. Vill man vara på den säkra sidan, så bör man ta en test någon gång då och då.

S. B.

Fina placeringar för CVA-are i riksbågskytte

Handikap-SM har den 24—25 aug. avgjorts i Uddevalla. Man har tävlat i volleyboll, bågskytte och varpa. Fina resultat nåddes och det var ett sant nöje att följa deltagarnas intensiva kamp i de olika grenarna. Från Arboga DVR-avd. deltog 7 representanter av vilka 5 är CVA-are.

I bågskytte klass B herrar belade Vilho Pukonen 1:a plats genom att i hård konkurrens skjuta fina 330 poäng på avstånden 20 och 30 m med 24 pilar på varje avstånd. På 16:e plats hamnade Göran Svanborg. I klass A för herrar kom Allan Gustavsson på 3:dje plats och Georg Sjölin på 5:te med 456 resp. 431 poäng. Lennart Torstensson kom där på 14:de plats. I denna klass är skjutavstånden 30 och 50 m med 36 pilar på varje avstånd.

Fina resultat i KM

Arboga DVR-avd. hade klubbmästerskap i bågskytte lördagen den 7 september. Tävligen gick i strålände väder på bågskyttebanan vid Lilla Ekbacken. Arbogas bågskytteklubb stod för arrangemangen.

RESULTAT:

Klass A: 1) Allan Gustavsson 471 poäng; 2) Georg Sjölin 399 poäng.

Klass B: 1) Sven Zettergren 326 poäng; 2) Vilho Pukonen 318 poäng; 3) Bror Ericsson 196 poäng.

Gus

Fotnot:
DVR betyder De Vanföras Riksförbund

Ingen kunde stoppa IFFA i CV-mästerskapen

Stig Hahne och Holger Larsson, IFFA, blev sensationsmän i varpa som etta och tvåa. Här flankerar de starka "Dala" Dahlqvist, CVM.

Söndagen den 22 september arrangerade CVA de årligen återkommande CV-spelen, en tävling som omfattar fri idrott, tennis, bordtennis, badminton, varpa, fotboll och skytte. Tävligen hade samlat sammanlagt ett 150-tal deltagare från de tre centrala verkstäderna i Malmslätt, Västerås och Arboga. Tennisen måste på grund av vissa omständigheter skjutas till ett senare tillfälle. Tävligen, som huvudsakligen avgjordes på Sturevallen, gynnades av sol och värme och även om tävlingsresultaten inte var av högsta internationella klass var stämning såväl bland deltagare som åskådare mycket god. Tävligen omfattade korandet av individuella CV-mästare samt en lagtävling om ett vandringspris uppsatt av cheferna för de centrala verkstäderna. CVA som tidigare hade en inteckning i vandringspriset fick ytterligare en genom totalseger med 38 poäng före CVV 22 och CVM 18 poäng. CVA gynnades givetvis i

någon mån av "hemmaplan" då det i allmänhet är lättare att få ihop lag för hemmaverkstaden.

Före tävlingarna var läget inom CVA tävlingsledning att man räknade med säkra segrar i badminton och bordtennis medan det däremot bedömdes att CVM med säkerhet skulle ta varpa.

Övriga grenar skulle praktiskt taget kunna vinnas av vilken CV som helst. Badminton och bordtennis vanns programenligt även om Nisse Pettersson var skadad av CVM:s Olle Nordström, där man fick tillgripa skiljeset, som Pettersson vann med 21-18.

I badminton står CVA i en klass för sig och frågan är om några företag i landet kan ställa upp ett korpgäng i motsvarande klass. Här blev det raka spåret 1, 2, 3, 4 individuellt och 1-2 i dubbel. Största sensationen svarade väl CVA-arna Stig Hahne och Holger Larsson för som tog och klämdes dit CVM:s mästartyngda varpalag

genom att individuellt belägga 1:a och 2:a plats. Med hjälp av Liljehammar, som belade 9:e plats, klarade även CVA lagsegern med 39,45 före CVM 43,01 och CVV 53,55.

Fotbollen blev en thriller av stora mått där CVA genom en stor portion tur lyckades vinna med ett måls övervikt. Samtliga lag — man spelar här serie alla mot alla — slutade på 2 poäng, varför målskillnaden blev avgörande.

Friidrotten slutade också sensationellt med seger för CVA med 76 poäng före CVV 46 och CVM 14.

CVM hade inte fullt lag och kunde därför inte göra något större motstånd, däremot CVV skulle kunna ha lyckats bättre om deltagande lagmedlemmar gjort lite bättre individuella prestationer. Här tappade man "givna" segrar på 400 bl. a.

Skyttet slutligen gav seger för CVV i gevär och för CVA i pistol och kpist när det gäller lagtävlingen.

Bror Karlsson, CVA vann som tänkt mästerskapstävlingen följt av tre CVV-are.

Slutligen skall här lämnas en blomma till alla som hjälpt till att genomföra dessa tävlingar, såväl sektionsledare som övriga. Särskilt värdefull hjälp med protokollskrivning levererades av Ragnar Strindler och hans två söta medhjälperkor Caritha Danielsson, CVA och Sonja Ahlander, FF/DC. Fullständiga protokoll levererades 5 minuter efter tävlingarnas avslutande. Komplette förteckning med de olika resultaten följer här nedan.

S.-O. Holmström

**Instrument tog hem 3 guld,
6 silver, 2 brons. Bra gjort!**

Generalprotokoll

Resultat från 1963 års tävlingar om CV-spelens vandringspris

Idrottsgren	Förening		
	IFFA	CVV	CVM
Badminton	5	3	—
Bordtennis	5	2	3
Fotboll	5	2	3
Fri idrott	5	3	2
Varpa	5	2	3
Tennis	—	—	—
Gevär	3	5	2
K-pist	5	2	3
Pistol	5	3	2
Summa poäng	38	22	18

Forboll

CVA-CVV	3-0
CVM-CVA	1-0
CVV-CVM	2-1

Lagtävling

1. IFFA	5 poäng
2. CVM	3
3. CVV	2

K-pist

1. K.-A. Karlsson, CVM	228
2. Svante Sydner, CVM	227
3. Gunnar Neuman, IFFA	226
4. Valfrid Gullberg, CVV	225
5. Gunnar Merkén, IFFA	224
6. Alf Larsén, CVV	222
7. I. Viktorsson, CVV	219
8. Stig Karlsson, IFFA	219
9. Manne Andersson, IFFA	214
10. Göte Orre, IFFA	211
11. J. A. Pettersson, CVM	208
12. Alf Johansson, CVV	202
13. Sten Gustavsson, CVM	200
14. Göte Karlsson, CVM	191
15. S. Nordström, CVV	184

Lag:

1. IFFA	1094 poäng	(5)
2. CVM	1054 "	(3)
3. CVV	1052 "	(2)

Skytte, pistol

1. H. Forslund, IFFA guld	278
2. T. Nyrén, IFFA silver	272
3. K. Pfändtner, CVV brons	272
4. T. Gustavsson, IFFA	270
5. J. A. Olsson, IFFA	269
6. J. Ahlund, CVV	265
7. M. Andersson, IFFA	261
8. I. Gorgne, CVV	260
9. N. Toll, CVV	258
10. H. Ström, CVM	258
11. H. Skog, CVM	256
12. A. Larsén, CVV	234

Lagpoäng:

1. IFFA	1350 poäng	(5)
2. CVV	1289 "	(3)
3. CVM (2 man)	514 "	(2)

Skytte, gevär 300 m CVV

1. L. Ingvaldsson	74 poäng
2. G. Loinder	72
3. E. Björkenor	72
4. I. Gorgne	69
5. C. A. Bäckman	68
6. W. Gullberg	66
7. R. Johansson	62
8. A. Johansson	60
9. I. Andersson	59
Summa	602 poäng

CVA

1. Ake Dandanell	71 poäng
2. Harry Hahne	71
3. Bror Karlsson	70
4. Valt Lundborg	68
5. Herb Käberg	68
6. G. Tallqvist	64
7. B. Blomkvist	60
8. Lennart Larsson	60
9. Arne Olsson	57
Summa	589 poäng

CVM

1. Sten Gustavsson	71 poäng
2. J. Blomberg	67
3. Svante Sydner	66
4. Göte Karlsson	66
5. Björn Andersson	64
6. K. G. Johansson	62
7. Hans Ström	59
8. J. A. Pettersson	57
9. K. A. Karlsson	50
Summa	562 poäng

Poäng:

CVV	602 poäng	(5) poäng
IFFA	589 "	(3) "
CVM	562 "	(2) "

Gevärsskytte. Mästerskapstävling.

1. Bror Karlsson CVA	92+47+46=185	guld
2. G. Loinder, CVV	92+44+47=183	silver
3. W. Gullberg, CVV	89+43+45=177	brons
4. C. A. Bäckman, CVV	90+41+43=174	
5. Herb. Käberg, CVA	91+41+41=173	
6. S. Gustavsson, CVM	93+37+40=170	

Varpa

Individuellt

1. S. Hahne, CVA	9,92
2. H. Larsson, CVA	10,59
3. G. Dahlqvist, CVM	12,25
4. B. Gustavsson, CVM	14,74
5. N. Hallberg, CVM	16,02
6. W. Ludvigsson, CVV	16,21
7. B. Gyhlén, CVV	16,60
8. J. Wickman, CVM	17,18
9. W. Liljehammar, CVA	18,94
10. B. Harlén, CVA	19,18
11. R. Carlsvård, CVM	20,14
12. G. Gullberg, CVV	20,74
13. B. Nilsson, CVV	22,85
14. G. Rosendahl, CVV	26,66
15. O. Bergström, CVA	28,58

Lagresultat (poäng på vandringspriset)

1. CVA	39,45	(5)
2. CVM	43,01	(3)
3. CVV	53,55	(2)

Bordtennis

Singel

1. N. Pettersson, IFFA
2. O. Nordström, CVM
3. G. Lindelöv, IFFA
4. O. Söderbäck, CVV
5. T. Wikner, CVV
6. I. Gustavsson, IFFA
7. U. Forsgren, CVM
8. R. Jonsson, IFFA
9. R. Andersson, CVM
10. R. Ahlkvist, CVV
11. O. Persson, CVV
12. C. Wiktorsson, CVM

Dubbel

1. N. Pettersson/I. Gustavsson, IFFA
2. O. Nordström/U. Forsgren, CVM
3. O. Söderbäck/O. Persson, CVV
4. R. Jonsson/G. Lindelöv, IFFA
5. R. Andersson/Wiktorsson, CVM
6. T. Wikner/H. G. Marklund, CVV

Poäng på vandringspriset

	Platssiffror			
	Singel	Dubbel	Summa	
1. IFFA	18	5	23	(5)
2. CVM	30	7	37	(3)
3. CVV	30	9	39	(2)

Badminton

Singel

1. J. E. Kihlström, IFFA guld
2. W. Liljehammar, IFFA silver
3. S. Jonsson, IFFA brons
4. G. Johansson, IFFA
5. A. Törnblom, CVV
6. H. Johansson, CVV
7. S. Gustavsson, CVV
8. K. Tael, CVV

Nyrén, IFFA, darrade minst på manschetten i det här pistolskyttelaget. Han kom på andra plats efter klubbkamraten Forslund.

Några synpunkter kring CV-spelen

När man som initiativtagare till de ursprungliga CV-mästerskapen tar sig en funderare på och kring de senaste arrangemangen med IFFA som värd, kan man inte annat än känna sig glad över det lyckade resultatet, dels arrangörsmässigt och dels resultatmässigt. Främst sätter man dock att det arrangörsmässiga klaffade så gott. Äran därav tillkommer S.-O. Holmström och Lennart Höglund som tack vare sektionsledarnas uppoffrande arbete kunde åstadkomma att denna stora organisationsapparat fungerade klanderfritt. Det finns alltså bra folk att tillgå för det organisatoriska. Resultatmässigt visade idrottsfolket att CVA-UHF bör kunna ligga bra till även i framtiden, om det nu kan bli en arbetande styrelse i IFFA.

En annan viktig detalj är att de nu befintliga tävlingsbestämmelserna borde korrigeras på ett par väsentliga punkter, så att nödig rättvisa beträffande medaljernas fördelning kan skipas. Vidare finns en del oklara punkter beträffande antal deltagare, lagsammansättningar o. dyl., som även bör rättas till.

Str

CCVA fld A. Högfeldt förrättade prisutdelningen efter tävlingarnas slut. Här får IFFA fotbollslag sina guldmedaljer. Fr. v. Lennart Höglund, funktionär, Eje Gillheim, Axel Karlsson, CCVA A. Högfeldt. Skynd bakom Högfeldt Kjell Söderberg, Klas-Göran Alvin, Börje Jacobsson, Karlinge Eklund, Torbjörn Hagman, Lennart Andersson, Sven Erik Engström, Stig Holmqvist, lagledare. Ove Eriksson och Lasse Andersson var ej med vid prisutdelningen.

Dubbel	
1. Holmström/Kihlström, IFFA guld	
2. Liljehammar/Johansson, IFFA silv.	
3. Tael/Gustavsson, CVV brons	
4. Johansson/Törnblom, CVV	

Poäng för vandringspriset

	Platssiffror			
	Singel	Dubbel	Summa	
1. IFFA	10	3	13	(5)
2. CVV	26	7	33	(3)

Fri idrott

100 m	
1. C. Jakobsson, CVM guld	11,8 (7)
2. O. Pettersson, CVA silver	11,9 (5)
3. P. Holm, CVA brons	12,4 (4)
4. G. Hult, CVV	12,5 (3)
5. G. Johansson, CVM	14,0 (2)
6. H. A. Vaxell, CVV	15,1 (1)

Poäng:

CVA	9
CVV	4
CVM	9

400 m

1. S. Vilhelmsson, CVA guld	58,8 (7)
2. L. Pettersson, CVA silver	59,3 (5)
3. G. Gullberg, CVV brons	64,8 (4)

Poäng:

CVA	12
CVV	4
CVM	—

1500 m

1. S. Norgren, CVA guld	4.50,6 (7)
2. K.-E. Kangas, CVA silver	4.58,3 (5)

Poäng:

CVA	12
CVV	—
CVM	—

Stafett 1000 m	
1. CVA	2.19,4 (5)
2. CVV	2.32,9 (3)

Poäng:

CVA	5
CVV	3
CVM	—

Höjdhop

1. L. Vedlund, CVV	1.55 (7)
2. K. Tengrup, CVV	1.55 (5)
3. L. Löfvenius, CVA	1.44 (4)

Poäng:

CVA	4
CVV	12
CVM	—

Längdhopp

1. O. Pettersson, CVA	5.45 (7)
2. P. Holm, CVA	5.37 (5)
3. G. Gullberg, CVV	4.59 (4)
4. I. Pennskog, CVV	4.53 (3)
5. G. Johansson, CVM	4.52 (2)

Poäng:

CVA	12
CVV	7
CVM	2

Diskus

1. A. Gustavsson, CVA	31,82 (7)
2. E. Lundgren, CVA	30,60 (5)
3. B. Gylén, CVV	29,67 (4)
4. A. Jedermark, CVV	28,28 (3)
5. K. Juhlin, CVV	23,33
6. B. Gustavsson, CVM	22,32 (2)
7. N. Hallberg, CVM	20,09 (1)
8. R. Carlsvärd, CVM	19,35
9. L. Stjernström, CVM	19,30

Poäng:

CVA	12
CVV	7
CVM	3

Kula	
1. A. Dandanell, CVA	10,87 (7)
2. A. Jedermark, CVV	10,44 (5)
3. L. Skagerlund, CVV	10,03 (4)
4. E. Lundgren, CVA	9,49 (3)
5. A. Gustavsson, CVA	9,53

Poäng:

CVA	10
CVV	9
CVM	—

Totalpoäng:

1. CVA	76 poäng (5)
2. CVV	46 „ (3)
3. CVM	14 „ (2)

Poäng för fri idrott

	CVA	CVV	CVM
Höjdhop	4	12	—
Längdhopp	12	7	2
Diskus	12	7	3
Kula	10	9	—
Stafett 1000 m	5	3	—
1500 m	12	—	—
400 m	12	4	—
100 m	9	4	9
Totalpoäng	76	46	14

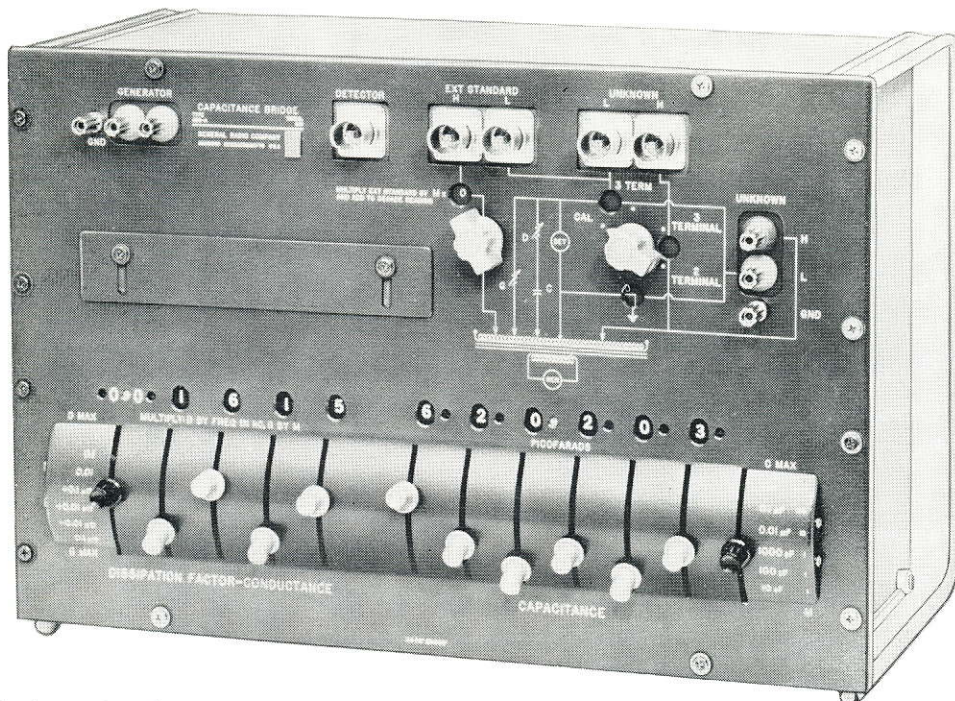
Poäng till vandringspriset

CVA	(5)
CVV	(3)
CVM	(2)

En ny typ av PRECISIONSBRYGGA FÖR KAPACITANSMÄTNING

Spakmanövrerad balansering, digital avläsning och automatisk inställning av kommatecken och sort underlättar användningen.

MÄTOMRÅDE:
10 μpF till 1 μF

NOGGRANNHETSKLASS:
 $\pm 0,01\%$

UPPLÖSNING:
1 del på miljonen.

En kapacitansbrygga försedd med transformator i stället för rationsmotstånd, vilket gör att 3-terminal-mätningen kan utföras i ett steg.

Mäter 3-terminal- och jordade eller ojordade 2-terminal-kondensatorer. En jordkapacitans på 1 μF ger ett fel på endast 0,01 % vid mätning av en kondensator på 1000 pF.

Inbyggda kapacitansnormaler av hög stabilitet och noggrannhet, samtliga utförda i Invar. De sex största är dessutom hermetiskt kapslade i torr kvävgas, vilket ger en stabilitet som är bättre än 5 ppm/ $^{\circ}\text{C}$.

Samtliga normaler kan snabbt provas mot varandra för kontroll av stabiliteten. Endast en yttre normal behövs för absolut kalibrering av hela uppsättningen.

Snabb jämförelse av 3-terminalkondensatorn göres lätt även om förhållandet uppgår till 10 000 till 1.

När förlusterna i den okända kondensatorn är mindre än normalens, erhålles indikering direkt i G.

Kopplingsschemat på panelen visar anslutning för varje mätillfälle.

Typ 1615-A Precisionsbrygga

Mätområden:

Kapacitans: 10^{-17} — 10^{-6} F i 6 områden (10 μpF —1 μF).
Direktavläst: 6 siffrors upplösning, minsta steg 10^{-17} F.

Mätområdet kan utökas med yttre normaler.
Förlustfaktor: 10^{-6} —1 vid 1 kHz, direktavläst. Direkt proportionell mot frekvensen.

Konduktans: 10^{-6} μs —100 μs , oberoende av frekvensen, 4 siffrors upplösning, minsta steg 10^{-6} μs .

Komplett mätutrustning typ 1620-A innehåller: 1615-A brygga 1232-A, avstämd förstärkare och noll-detektor, ett instrument med fullt utslag för μV och 1311-A, bryggoscillator med 11 fasta frekvenser fr. 50 Hz till 10 kHz
Noggrannhetsklass:

Kapacitans: $\pm 0,01\%$ direkt avläst med inbyggda normaler, vid högre frekvenser är felet $+0,002\% C_{\mu\text{F}} \left(\frac{C}{100}\right)^2$

Kapacitans: approx. 1 ppm vid jämförelse med yttre normaler.

Förlustfaktor: $\pm(0,1\% + 7 \text{ ppm})$ av uppmätt värde.

Konduktans: $\pm 1\% + 0,0001 \mu\text{s}$.

Frekvensområde: ca 100 Hz—10 kHz.

Inbyggda normalernas temp.-koefficient: ca 5 ppm/ $^{\circ}\text{C}$.

Maximal mätspänning: 20 V vid 1 kHz. Proportionellt mot frekvensen.

Generalagent

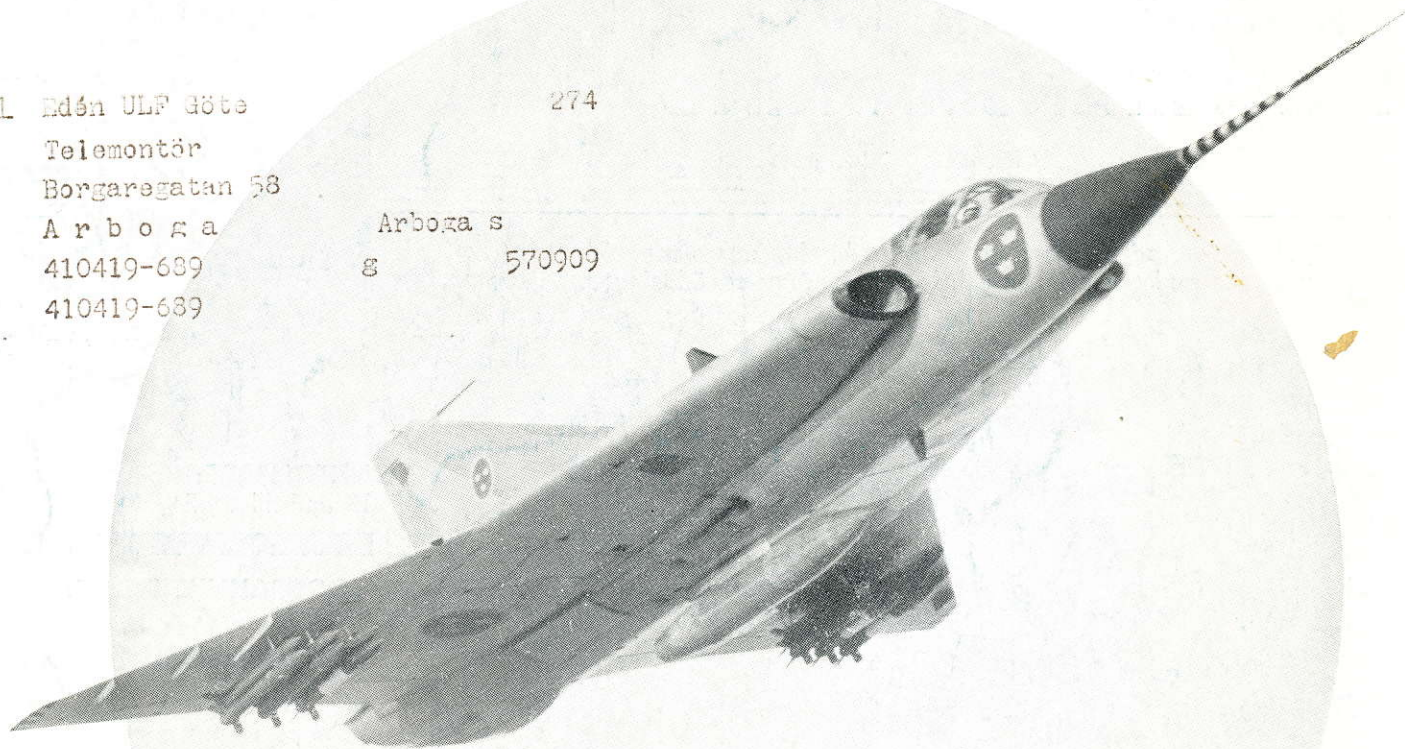

JOHAN LAGERCRANTZ

Värtavägen 57 - Stockholm NO - Telefon 63 07 90

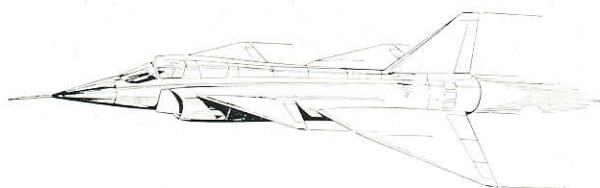
2301 Edén ULF Göte
Telemontör
Borgaregatan 58
A r b o g a
410419-689
410419-689

274
Arboga s
g 570909

ARENCO finns med i bilden...

Arenco tillverkar instrument till Draken — instrument som i överljudsfart ger korrekta besked om viktiga data och presenterar dessa för flygföraren.

Utvecklingen ställer ständigt större krav på precision och tillförlitlighet. Även när det gäller framtidsflyget finns Arenco med i bilden.

ARENCO ELECTRONICS AB

Siktgatan 11 · Vällingby